

Budapest XVII. kerületi Kőrösi Csoma Sándor
Általános Iskola és Gimnázium

VIDÁM TANÁR

A Senki nem marad c. projekt legjobb
gyakorlatai

Erasmus+

2017.

Tartalom

Bevezető	3
Add tovább!	0
Add tovább!	0
Add tovább pantomim!	2
Alexandria könyvtára	4
Ariadné fonala	5
Az Animoto	6
Célbadobós játék, akár teremben is	7
Csoportalakítás „hólabdával” és prezentáció	9
Csoportalkotás	11
Dictogloss	12
DOBBLE az iskolában	13
EDpuzzle	14
Elakad a szavam	15
Tollbamondás hiányzó szavakkal	15
Élő szobor	16
Bizalmi játék	16
Figyelem, számolunk!	17
Futkosós tollbamondás	18
Dobjuk fel az unalmas tollbamondást is egy kicsit.	18
Hógolyó	19
Hová utaztál?	21
Igaz – hamis	23
Ismerjük meg a tanuló személyiségét. Vagy tudását. Vagy mindkettőt.	23
Írni és olvasni tanulunk	24
Ismered a tanárodat?	25
Ismerkedik a csoport	26
Ismétlés, gyakorlás	27
A Kamishibai technika	28
Kínos? Magyarázd meg!	29
Kínos? Magyarázd meg! 2.	31

Kövesd az utasítást!.....	32
Makaróni és pillecukor	33
Mesélj még!.....	34
MP3	35
Ötperces interjúk.....	37
Nyári élmények.....	40
Párban ászok.....	41
PechaKucha	43
Sok jó ember kis helyen is elfér	44
Szerencsekerék.....	46
Színprojekt.....	47
(Szó)kapcsolatok.....	49
Szövegszerkesztés máshogy	52
Szupertanár!	54
A Trimino	55
Van egy forgatókönyved?.....	57
A virágok élete.....	59
Nyelvtanároknak	60
Együtt könnyebb.....	61
English Central.....	63
Listen a minute	64
Vázlatírás másképp – angolosoknak.....	65
Videók és óratervek angoltanároknak	66
Intézménylátogatási tapasztalatainkEgészséges nevelés a finn iskolákban	67
A pályakezdő tanárok támogatása Finnországban.....	72
A finn iskola – sztereotípiák és a valóság; mi lehet a siker titka?.....	75
Pedagógiai módszerek és értékelés – néhány megfigyelés finn iskolákban	79
A finn iskola – iskolai légkör	82
A tanulás időkeretei a finn közoktatásban	83
Jó gyakorlatok a német iskolákból	85
Feljegyzés az Otto Wels Grundschule működéséről	89
A svéd oktatási rendszer sajátosságai magyar szemmel.....	94
„Strive for the best” Törekedjünk a legjobbra! – Tanulmányúton a cheltenhami St Edward's Schoolban	97

Bevezető

Gyűjteményünk elsődleges célja a 2015-2017. között megvalósult Senki nem marad c. Erasmus+ KA1 projekt során szerzett tapasztalatok, eredmények megosztása volt.

A projektet a Budapest XVII. kerületi Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola és Gimnázium tanárai valósították meg. A 21 mobilitás (továbbképzés és job shadowing tevékenység) közben számos olyan módszertani ötletet sajátítottak el, melyek a teljes pedagógustársadalom számára hasznosak lehetnek, ezért indokoltnak tűnt egy általánosan elérhető formában való megosztásuk. Jelen kiadványunk a projekt alatt tanult, többségében bármilyen tantárgy tanításakor alkalmazható fogásokat mutatja be. Létrehoztunk egy internetes oldalt is, mely a <https://vidamtanar.blog/> oldalon érhető el, és tervünk az, hogy itt a jövőben tovább bővítsük gyűjteményünket.

Már a projekt alatt számos olyan kolléga kapcsolódott be a munkánkba, akik ugyan közvetlenül nem vettek részt a képzésekben, ötleteikkel, tapasztalatukkal mégis gazdagították gyűjteményünket. A Facebookon is van egy csoportunk, melynek neve szintén Vidám tanár (<https://www.facebook.com/groups/1261179103952936/>) . Szerte az országból több száz kolléga kapcsolódott be beszélgetéseinkbe, és szívesen fogadjuk az új érdeklődőket is.

A megvalósításban és a kiadvány anyagának összeállításában részt vett:

Baranyai Mihály
Braxátor Marianna
Csernyus László
Figezky Zsuzsanna
Kabály Anett
Kassainé Málnási Ágnes
Kelemen Zsófia
Kissné Szabó Edina
Lesku Ildikó

Nagy Dóra
Rácz Edina
Ruff Zsuzsa
Szalayné Kiss Krisztina
Szántai Krisztina
Székó Katalin
Thomas Györgyi
Tóth Katalin
Váradi Ákos

A projektet az Európai Unió támogatta.

A kiadványban (közleményben) megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.

	A tanulói személyiség megismerése	Attitűd	Írás	Újrahasznosítás	Ügyesség	Biológia	Csoportmunka	Egészség	Egyéni munka	Figyelem	Fogalmazás	IKT	Improvizáció	Ismerkedés	Játék	Környezetvédelem	Kreativitás	Memóriafejlesztés	Mentortanár	Mesélés	Nyelvtanulása	Oktatási rendszer	Olvasás	Vizuális anyagok
Add tovább!					✓				✓	✓							✓	✓			✓			
Add tovább pantomim										✓					✓						✓			
Alexandria könyvtára					✓		✓			✓					✓		✓				✓			
Ariadné fonala					✓									✓	✓			✓			✓			
Animoto												✓			✓						✓			✓
Célbadosz játék				✓	✓					✓					✓	✓					✓			
Csoportalakítás hólabdával							✓			✓								✓			✓			
Csoportalkotás							✓			✓											✓			
Dictogloss									✓	✓								✓			✓			
Dobble az iskolában										✓					✓						✓			
EDpuzzle							✓		✓	✓							✓	✓			✓			
Együtt könnyebb							✓								✓						✓			
Elakad a szavam									✓	✓					✓		✓				✓			

	A tanulói személyiség megismerése	Attitűd	Írás	Újrahasznosítás	Ügyesség	Biológia	Csoportmunka	Egészség	Egyéni munka	Figyelem	Fogalmazás	IKT	Improvizáció	Ismerkedés	Játék	Környezetvédelem	Kreativitás	Memóriafejlesztés	Mentortanár	Mesélés	Nyelvtanulása	Oktatási rendszer	Olvasás	Vizuális anyagok
Élő szobor																					✓			
Figyelem, számolunk					✓					✓											✓			
Futkosós tollbamondás										✓								✓			✓		✓	
Hógolyó					✓										✓			✓			✓			
Hová utaztál?									✓	✓								✓			✓			
Igaz-hamis	✓									✓			✓		✓		✓				✓			
Írni és olvasni tanulunk			✓		✓										✓		✓				✓		✓	
Ismered a tanárodat?										✓			✓		✓		✓				✓			
Ismerkedik a csoport														✓	✓		✓				✓			
Ismétlés, gyakorlás															✓			✓			✓			
A Kamishibai technika									✓	✓					✓					✓	✓			

	A tanulói személyiség megismerése	Attitűd	Írás	Újrahasznosítás	Ügyesség	Biológia	Csoportmunka	Egészség	Egyéni munka	Figyelem	Fogalmazás	IKT	Improvizáció	Ismerkedés	Játék	Környezetvédelem	Kreativitás	Memóriafejlesztés	Mentortanár	Mesélés	Nyelvtanulása	Oktatási rendszer	Olvasás	Vizuális anyagok
Kínos? Magyarázd meg!										✓			✓		✓		✓				✓			
Kínos? Magyarázd meg! 2.										✓			✓		✓		✓				✓			
Kövesd az utasítást!										✓					✓						✓			
Makaróni és pillecukor				✓	✓		✓			✓							✓				✓			
Mesélj még!					✓					✓			✓		✓		✓				✓			
MP3															✓		✓	✓			✓			
Nyári élmények	✓														✓						✓		✓	
Párban ászok			✓				✓											✓			✓			
PechaKucha																	✓				✓			
Sok jó ember kis helyen is elfér					✓					✓			✓		✓		✓				✓			
Szerencsekerék					✓										✓						✓			

	A tanulói személyiség megismerése	Attitűd	Írás	Újrahasznosítás	Ügyesség	Biológia	Csoportmunka	Egészség	Egyéni munka	Figyelem	Fogalmazás	IKT	Improvizáció	Ismerkedés	Játék	Környezetvédelem	Kreativitás	Memóriafejlesztés	Mentortanár	Mesélés	Nyelvtanulása	Oktatási rendszer	Olvasás	Vizuális anyagok
Színprojekt					✓		✓		✓	✓					✓						✓			✓
Szókapcsolatok			✓						✓	✓		✓			✓			✓			✓			
Szövegszerkesztés és máshogy			✓						✓		✓	✓					✓			✓	✓			✓
Szupertanár					✓					✓					✓						✓			
Trimino										✓					✓						✓			
Van egy forgatókönyved?		✓																			✓			
A virágok élete						✓										✓					✓			✓

NYELVTANÁROKNAK	
-------------------------------	--

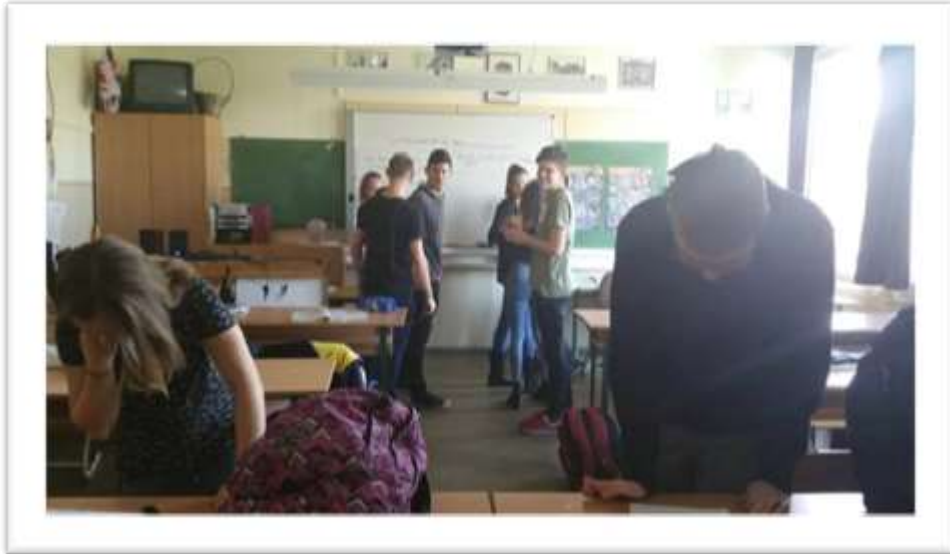
[illegible]

KÜLFÖLDI OKTATÁSI MODELLEK

	A tanulói személyiség megismerése	Attitűd	Írás	Újrahasznosítás	Ügyesség	Biológia	Csoportmunka	Egészség	Egyéni munka	Figyelem	Fogalmazás	IKT	Improvizáció	Ismerkedés	Játék	Környezetvédelem	Kreativitás	Memóriafejlesztés	Mentortanár	Mesélés	Nyelvtanulása	Oktatási rendszer	Olvasás	Vizuális anyagok
Egészséges nevelés a finn iskolákban		✓						✓														✓		
A pályakezdő tanárok támogatása Finnországban																			✓			✓		
A finn iskolák. Sztereotípiák és valóság: mi lehet a siker titka?																						✓		
Pedagógiai módszerek és értékelés: néhány megfigyelés finn iskolákban																						✓		
A finn iskola – iskolai légkör		✓																				✓		

	A tanulói személyiség megismerése	Attitűd	Írás	Újrahasznosítás	Ügyesség	Biológia	Csoportmunka	Egészség	Egyéni munka	Figyelem	Fogalmazás	IKT	Improvizáció	Ismerkedés	Játék	Környezetvédelem	Kreativitás	Memóriafejlesztés	Mentortanár	Mesélés	Nyelvtanulása	Oktatási rendszer	Olvasás	Vizuális anyagok
A tanulás időkeretei a finn közoktatásban																						✓		
Jó gyakorlatok a német iskolákból		✓			✓																	✓		
Feljegyzés az Otto Wells Grundschule működéséről	✓						✓			✓					✓						✓	✓		
A svéd oktatási rendszer sajátosságai magyar szemmel																✓						✓		

Add tovább!

Tollbamondás suttogással

Cél:

A figyelem fejlesztése, együttműködés kialakítása, tantárgyi anyag memorizálása, helyesírás fejlesztése, új tananyag bevezetése, korábbi tananyag gyakorlása.

Előkészítés:

A leírandó szöveg soronként kettéosztva, a fél szövegek 1-1 példányban kinyomtatva.

Folyamat:

- 1 A tanulókból két csoportot alakítunk. A csoportok felsorakoznak a tábla előtt.
- 2 A terem végében egy padon elhelyezzük a leírandó szöveg írott példányát.
- 3 A csapatok leghátul álló tagja elolvassa a lapról a szöveg első sorát. (Ez az igazi szöveg első sorának a fele.) Megjegyzi, és előtte álló

társának fülébe súgja, aki azt továbbadja az ő előtte állónak. Így haladunk, amíg az „üzenet” el nem ér a tábla előtti tanulóig. Ő felírja a táblára az „üzenetet”. Ezután a sor végére megy, elolvassa a következő sort, és az ismertetett módon tovább adja az előtte állónak.

4 Addig folytatjuk a játékot, amíg a teljes szöveg a táblára nem kerül.

5 A két csapat egyszerre, versenyben dolgozik. Az üzeneteket a tábla két oldalára írják a tanulók, így a játék végére a teljes szöveg lesz látható a táblán.

6 Közösén ellenőrizzük a szöveget helyesírási és tartalmi szempontból.

Tóth Katalin gyűjtése

Add tovább pantomim!

Tárgy, tevékenység megnevezése, mutogatása, „továbbadása”

Cél:

Szókincs gyakorlása, memorizálása, bővítése, együttműködés megerősítése, egyszerű mondatszerkezet gyakorlása, szórend elsajátítása, a személyes névmások gyakorlása, határozott és határozatlan névelők, illetve a ragozás gyakorlása.

Főbb célcsoport: Alsó és felső tagozat

Előkészítés: A tanulók kört alakítanak ki (lehetőleg állva).

Folyamat:

1. A tanár (esetleg egy tanuló) elindítja a „kört”, azaz elmutogat egy tárgyat, majd megnevezi. (német nyelv esetében fontos a névelő). Ezt követően „továbbadja” a tárgyat a mellette állónak.
2. A következő tanuló „fogadja” a neki nyújtott tárgyat, majd túlzó mozdulattal „hátradobja” és egy új tárgyat talál ki, elmutogatja, megnevezi, majd továbbadja a mellette állónak
3. Így megy tovább, míg véget nem ér a kör.

Variációk:

1. A soron következőnek minden előtte álló tanuló által mutogatott és megnevezett tárgyat el kell mutogatni és meg kell nevezni.
2. Tárgyak helyett cselekvések megnevezése és elmutogatása: „Olvasok egy könyvet.”
3. Nem az adott személy nevezi meg a saját maga által elmutogatott cselekvést, hanem a mellette álló tanuló, egyes szám második személyben, vagy egyes szám harmadik személyben.: „Te olvasol egy könyvet.” „Ő olvas egy könyvet.”
4. Mindenki mutogatja a cselekvést és egyszerre mondjuk többes szám első személyben: „Mi olvasunk egy könyvet.”

Rácz Edina gyűjtése

Alexandria könyvtára

A játék az összefogásra, az egymás felé fordított figyelemre ösztönzi a résztvevőket. Érdeemes már egymást jól ismerő csoportokban is alkalmazni, ezért hasznos lehet a tanév végi, játékos órák valamelyikén.

A játékosok szorosan egymás mellett, körben ülnek, így hallgatják meg a feladatot:

“Üljetek a keresztnévtek szerint ABC sorrendbe úgy, hogy egyszerre csak egy ember mozoghat, az óramutató járásának megfelelően kell haladnia, a székről nem léphettek le, és közben nem beszélhettek. A játék indítása előtt azonban van 3 percetek arra, hogy megbeszéljétek, hogyan fogjátok végrehajtani a feladatot.”

A feladat megoldásakor nem a gyorsaság, hanem a megoldás a cél. A játékvezető végig a kör közepén áll, figyelve azt, hogy senki ne lépjen le, és ne beszéljenek egymással a tanulók.

Tóth Katalin gyűjtése

Ariadné fonala

A játékot új csoport alakulásakor, egymás nevének megjegyzéséhez használjuk.

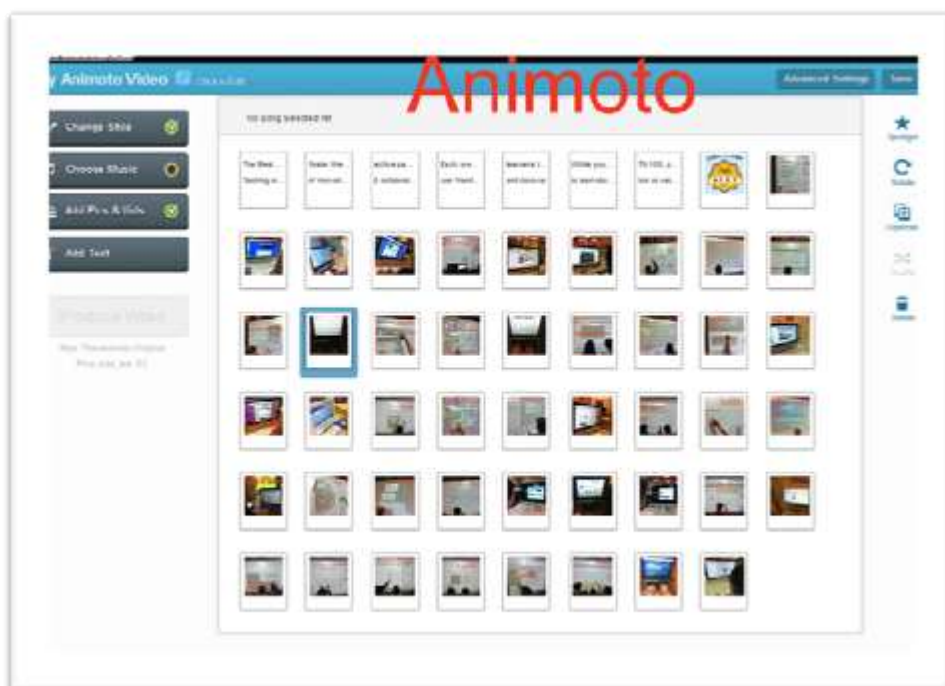
A játékosok körben ülnek, a játékvezető a körön kívül.

A játékvezető ad egy gombolyag fonalat az egyik tanulónak, aki így az első játékos lesz, és megmondja a nevét, majd továbbgurítja a gombolyagot. A második játékos elmondja az előtte lévő nevét, majd hozzáteszi a sajátját, és továbbgurítja a gombolyagot. A harmadik játékos az előtte lévő két személy nevét sorolja el, hozzáteszi a saját nevét, és valakinek elgurítja a gombolyagot. Így haladunk a többi játékosal is.

A sorrend tartásában segít a gombolyag útja.

Tóth Katalin gyűjtése

Az Animoto

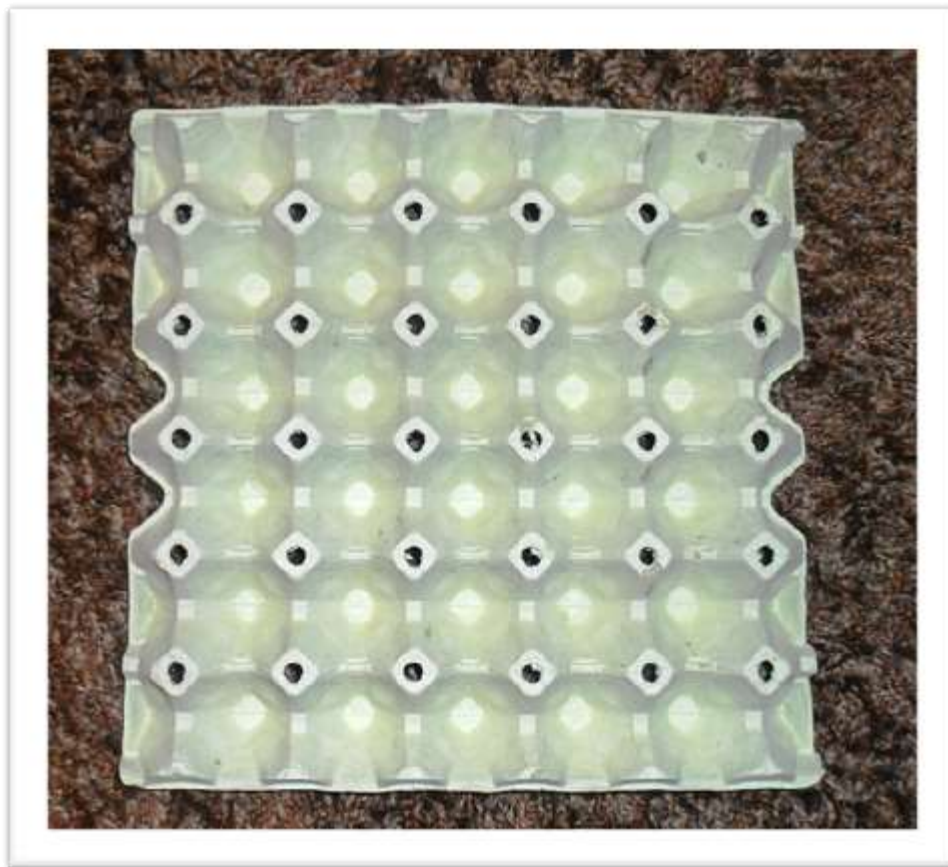
Ez a furcsa nevű alkalmazás igazán kellemes videóanyagok létrehozására ad lehetőséget. Készíthetünk digitális szemléltető anyagot az órákhoz vagy akár valamely eseményt is dokumentálhatunk. Talán egy szülői értekezletet is feldob, amikor a tanulók iskolai életét pár perc alatt a felmenők elé tárjuk!

Az <https://animoto.com/dashboard> oldalon való regisztráció után már el is kezdhetjük saját művünk létrehozását. Többféle megjelenési forma közül választhatjuk ki a nekünk tetszőt. Amikor ez megtörtént, feltöltjük képeinket és / vagy videóinkat, és zenét is választunk hozzá. Természetesen szöveggel is kiegészíthetjük a képeket. Az így elkészített videókat letölthetjük és akár meg is oszthatjuk tanítványainkkal.

Sajnos van egy komoly hátránya is az oldalnak! Csak két hétig, a próbaverzió használható ingyenesen. Egy próbát viszont azért megér!

Váradi Ákos gyűjtése

Célbadobós játék, akár teremben is

Célkitűzés:

Közösségfejlesztés, figyelem és pontosság fejlesztése, ügyességfejlesztés, oldott hangulat teremtése, környezetvédelem, újrahasznosítás

Előkészületek:

9 darab 30 darabos tojástartó tálcát gyűjtünk. A tálcákat összeragasztjuk, és vízfestékkel céltáblát festünk rá. Lisztlabdákat gyártunk lufiból és lisztből. A lisztlabdák készítéséhez a <https://www.youtube.com/watch?v=XXKi3m0TDOE&t=4s> oldalon található egy videó.

A játék menete:

Az elkészített „céltáblát” a földre helyezzük. A különböző színű koncentrikus körök pontokat érnek. A lisztlabdákkal a gyerekek megpróbálják a legtöbb pontot összegyűjteni. Mindenki 5 lehetőséget kap 3-5-7 méter távolságról.

Megjegyzés:

Érdemes jutalmat adni.

Braxátor Marianna gyűjtése

Csoportalakítás „hólabdával” és prezentáció

Kinek ajánlott?

- 7-8. osztálytól felfelé, különösen gimnazista korosztálynak

Mikor használjuk?

- problémamegoldó helyzetben
- összefoglalásnál

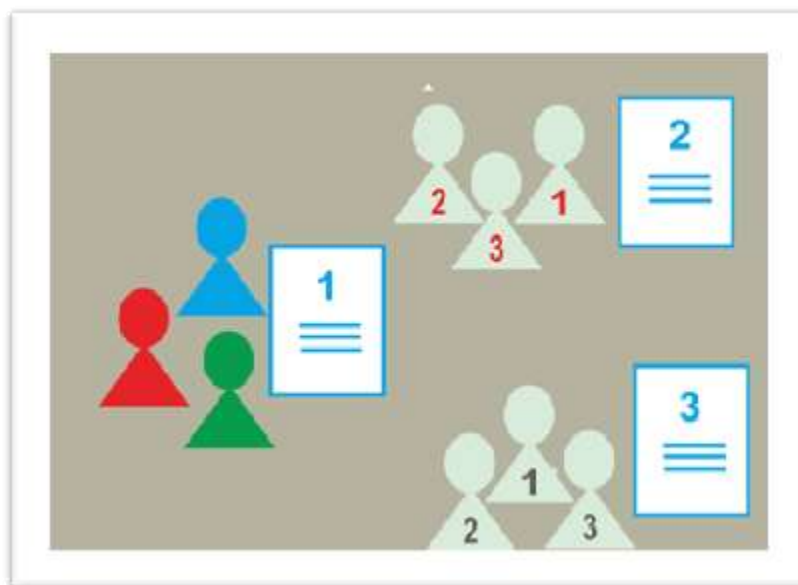
Miért hasznos?

- a csoport minden tagja prezentál, nemcsak a kooperatív helyzetnél megválasztott ún. "szóvivő"

Hogy működik?

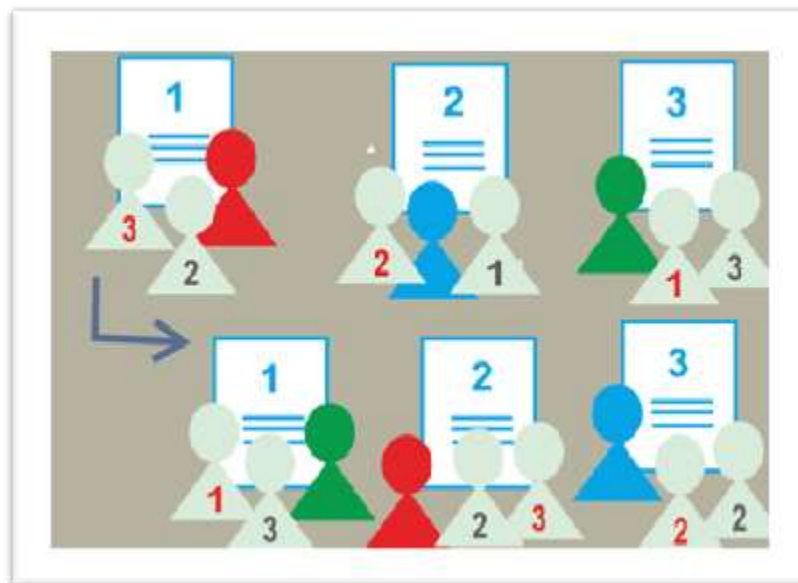
➤ Hólabda

- mindenki válaszol a feltett kérdésre
- a választ megbeszéli a párjával
- majd a választ megbeszélik a csoportban
- a csoport csomagolópapírra rögzíti a közösen elfogadott választ/válaszokat
- a teleírt csomagolópapírokat a terem különböző pontjain rögzítik

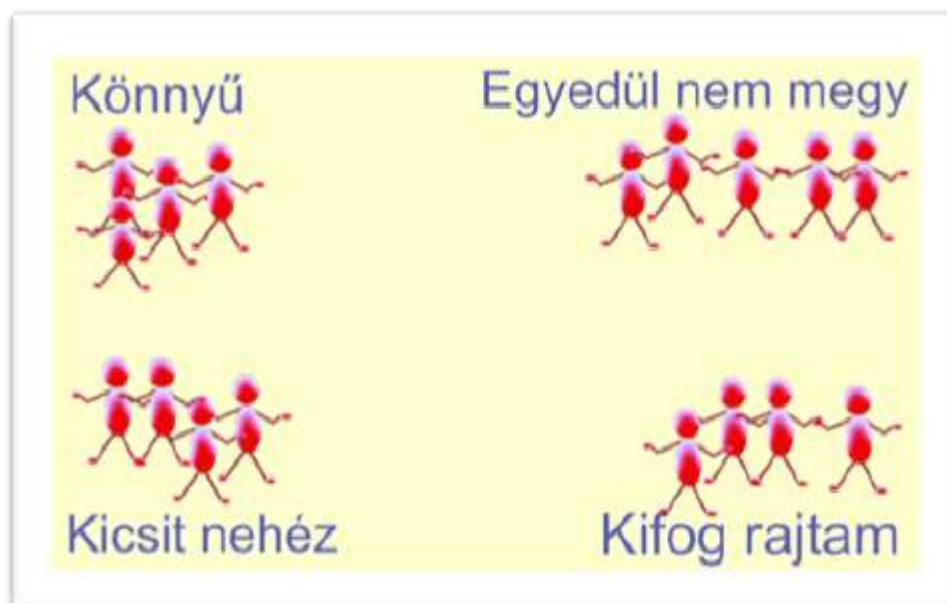
➤ Prezentáció

- a csoportok tagjai szétszóródnak úgy, hogy egy tag a saját csomagolópapírnál áll, a többiek mind más-más helyen vannak, külön
- minden papírnál az a csoporttag prezentál a többieknek, aki abba a csoportba tartozott, majd továbblép a következő papírhoz, ott hallgató lesz
- egész addig lépnek tovább, amíg mindenki egyszer volt prezentáló, a többi helyen pedig hallgató
- a folyamat akkor ér véget, amikor mindenki egyszer prezentált a saját papírjánál, illetve mindenhol volt már hallgató, és a kör bezárult

Ruff Zsuzsanna gyűjtése

Csoportalkotás

Csoportmunkánál érdemes variálni a csoportot alkotó tanulók összetételét. Számos mód van erre, játékosak és vidámak mellett sokszor a szokásos egyszerű módot választjuk, azaz az egymás közelében ülő gyerekek alkotnak csoportot. A következő módszert ezen picit túlmutat.

Először is tűzzük ki a feladatot. Lehet ez akár egy matekpélda, egy vers értelmezése vagy egy állítás, mely mellett vagy ellen érvelni kell, és persze sok minden más is.

Nevezzük el a tanterem sarkait, például így: könnyű a feladat, közepesen nehéz a feladat, segítség nélkül ezt nem tudom megoldani, lehetetlen számomra megoldani. Vagy: egyetértek, nagyrészt egyetértek, részben egyetértek, nem értek egyet az állítással.

Kérjük meg a tanulókat, hogy személyes véleményük alapján álljanak valamelyik sarokba. Az így kialakuló csoportok mindegyikéből válasszunk 1-1 tanulót, akik a csoportmunka megoldásánál együtt fognak dolgozni.

Figyelem! Ezt a módszert csak akkor alkalmazzuk, ha van olyan bizalom az osztályunkban, ahol nem szégyellik a gyerekek, ha valamit nem értenek!

Tóth Katalin gyűjtése

Dictogloss

A Dictogloss segítségével játékosan fejleszthetjük mind tanulóink szaktárgyi tudását, mind pedig olvasás- és íráskészségét.

A tollbamondás menete a következő:

1. A tanár egy rövid (2-3 mondatos), a tananyag témakörének megfelelő szöveget olvas fel a tanulóknak, normál tempóban. Ekkor még nem írnak a tanulók, csak próbálják megjegyezni a szöveg lényegét.
2. Az első felolvasás után a tanulók leírják, amire emlékeznek a szövegből. Általában csak a kulcsszavak sikerülnek.
3. A tanár ismét felolvassa a rövid szöveget, mely közben a gyerekek nem írhatnak.
4. Az olvasás után kiegészítik előző jegyzeteiket.
5. Ezt egy pármunka követi. A párok összehasonlítják írásaikat, egymás segítségével kiegészítik azt.
6. A tanár harmadszor is felolvassa a szöveget. A tanulók közben figyelnek, nem írnak.
7. A párok együtt kiegészítik írásaikat. A cél az, hogy az eredetihez minél közelebb álló szöveget hozzanak létre.

Valamennyi tantárgy tanításánál alkalmazható, élvezetes és hatékony tevékenységforma.

Tóth Katalin gyűjtése

DOBBLE az iskolában

Kisgyermekes szülők bizonyára jól ismerik ezt a gyorsaságon és megfigyelőképességen alapuló játékot, melynek eredetije kereskedelmi forgalomban is kapható.

Ha valaki mégsem ismerné a játékot, annak a szabály a <http://jatekdij.hu/tartalom/tarsasjatek/Dobble.pdf> oldalon elérhető.

A játékot az interneten ingyenesen hozzáférhető dobble generátor (<http://dobble.gorfo.com/home>) segítségével a tanórák vagy a napközik részévé is tehetjük.

A kártyák mennyisége attól függ hány szimbólumot akarunk feltenni egy kártyára. A program ennek függvényében adja meg nekünk a kitöltendő sablonokat. A sablonokra felkerülő képek/szövegek/számok színezhethők, forgathatók, méretükben változtathatók. Kör és négyzet alakú sablonokra dolgozhatunk.

Saját dobble-nk megalkotása előtt azonban lehetőségünk van körülnézni a galériában is, ahol a mások által készített és megosztott dobble-k közül is szemezgethetünk, nem feltétlenül kell nekünk feltalálni a spanyolviaszt. Az sem elhallgatható tény ugyanis, hogy igényes dobble-t készíteni bizony időigényes feladat. Igaz, megéri, mert sokszor felhasználható lesz munkánk során.

A dobble, amit elkészítünk, lehet képes vagy szavakat, számokat stb. tartalmazó. Így alsó tagozattól, matematika órán át a nyelvórákig sokrétűen alkalmazható. A kész verzió kinyomtatható (ha tudjuk, érdemes laminálni a lapokat a kártyák kivágása előtt), de megosztás révén a neten is fennmarad, és interaktív táblán is játszhatóvá válik.

Mindenkinek jó szórakozást kívánok!

Kissné Szabó Edina gyűjtése

EDpuzzle

Az EDpuzzle egy kiváló alkalmazás, ha videóval színesített órát tervezünk.

Az oldalra (<https://edpuzzle.com/>) belépve óránk témájához videót választhatunk. Ezt a videót céljainknak megfelelően szabhatjuk, vághatjuk, azaz kiemelhetjük belőle azt a részt, amelyikre szükségünk lesz, így nem kell a lejátszásnál egy hosszú felvétel megfelelő jelenetét a percszámláló segítségével keresgelnünk.

Válogathatunk a Youtube, a TED, a National Geographic és számos más oldal videói közül.

A legjobb azonban az, hogy a videót kérdéseinkkel is kiegészíthetjük, akár hangfelvételt is készíthetünk. Az így elkészített videós feladatot megoszthatjuk csoportunkkal, akik szinte biztosan lelkesen látnak majd a megoldáshoz. Munkájukat nyomon is tudjuk követni az oldalon.

Az oldal nagyon egyszerűen kezelhető, bárki könnyen megtanulhatja a használatát. Nagyszerű lehetőség tanításra, tanulásra és motiválásra egyaránt.

Tóth Katalin gyűjtése

Elakad a szavam

Tollbamondás hiányzó szavakkal

Cél:

A figyelem fejlesztése, együttműködés kialakítása, tantárgyi anyag memorizálása, helyesírás fejlesztése, a korábbi tananyag elmélyítése, a szófajok ismeretének elmélyítése, a szókincs bővítése, a kreativitás fejlesztése.

Előkészítés:

Egy rövid szöveget állítunk össze. Bejelölünk néhány tartalommal rendelkező szót, amelyet a tollbamondás alatt ki fogunk hagyni. Pl.:

Valamikor réges-régen, élt egyszer egy _____ nő egy _____ házban. Egy szép napon elment a _____ nő a közeli _____, hogy vegyen egy kis _____ zöldséget és édes _____. Amikor hazaért, sehol sem találta a _____, _____ kutyáját. Az asztal alatt azonban megpillantott egy _____.

Folyamat:

1 Ismertetjük a tanulókkal a szabályokat:

A tollbamondás során bizonyos szavak helyett tapsolni vagy lábunkkal dobbantani fogunk. A taps azt jelzi, hogy a szöveget melléknévvel kell kiegészíteni, a dobbantásnál pedig főnevet kell használni. Mindenki kedvére választhat a mondatba illő szót.

2 Lediktáljuk a szöveget, közben tapsolunk vagy dobbantunk. Pl.:

Valamikor réges-régen, élt egyszer egy TAPS nő egy TAPS házban. Egy szép napon elment a TAPS nő a közeli DOBBANTÁS, hogy vegyen egy kis TAPS zöldséget és édes DOBBANTÁS. Amikor hazaért, sehol sem találta a TAPS, TAPS kutyáját. Az asztal alatt azonban megpillantott egy DOBBANTÁS.

3 A tanulók összehasonlítják mondataikat, és értékelik egymás megoldását.

Tóth Katalin gyűjtése

Élő szobor

Bizalmi játék

A játék fejleszti a tanulók kreativitását, egymás iránti bizalmát, közben pedig lehetőséget a pedagógusnak tanítványai jobb megismerésére.

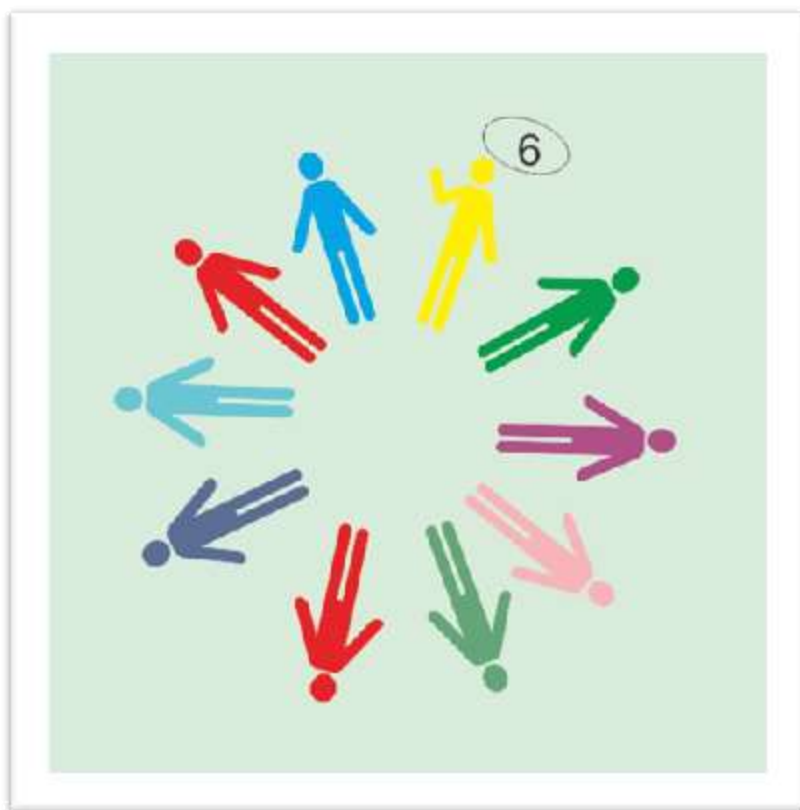
A gyerekek körben állnak.

Egy tanuló bemegy a kör közepére, és azt mondja: “Én vagyok egy asztal”, és felvesz egy asztal formát. Egy következő tanuló belép a körbe és kiegészíti a „képet”, például azt mondja: “Én vagyok egy váza az asztalon.” Jön egy harmadik tanuló: “Én virág vagyok a vázában.” Így halad a játék, míg végül már csak egy tanuló marad a “szobron” kívül.

Kész a kép. Az utolsó gyerek a körben marad, a többiek leülnek. Újabb kör következik.

Rácz Edina gyűjtése

Figyelem, számolunk!

Ez a játék a figyelem, az összpontosítás, a ráhangolódás erősítését célozza meg.

A játékosok körben állnak. Az első játékos kimondja az első számot: 1. Közben megfogja az egyik vállát, ezzel jelezve, hogy melyik irányba indítja a játékot: ha a bal vállát fogja meg, akkor a tőle balra álló mondja a következő számot, a kettőt. Ő szintén megfogja valamelyik vállát, ezzel jelzi, hogy a tőle balra vagy jobbra állótól várja-e a következő számot.

Így haladunk, amíg elérünk a hetes számig. Aki a hetest kimondja, felemeli a feje fölé azt a kezét, amely irányban az új menetet indítani akarja, a következő játékos pedig az egyessel újraindítja a kört.

Egyszerűnek tűnő, de sok figyelmet igénylő tevékenység. Az idegen nyelvek tanításánál akár a számok gyakorlására is használhatjuk.

Tóth Katalin gyűjtése

Futkosós tollbamondás

Dobjuk fel az unalmas tollbamondást is egy kicsit.

Előkészítés:

A leírandó szöveget tegyük a terem egy jól megközelíthető helyére, például az ajtóra, mondjuk gyurmaragasztóval.

A játék menete:

1. Osszuk a tanulókat 3-4 fős csoportokra. Minden csoport egy tagját nevezzük ki hírvivőnek. Az ő feladata az lesz, hogy a szöveghez siessen, elolvasson belőle egy számára megjegyezhető részt, majd visszaigyekezzon a csoportjához, és lediktálja nekik.
2. A tanár jelzésére indul a játék.
3. Egy idő után (a szöveg hosszától függően) a tanár tapsol. Ekkor a csoportok gyorsan új hírvivőt választanak, és folytatódik a játék.
4. A szöveget leggyorsabban leíró csapat nyer.

Változat:

A leírandó szöveget kisebb részekre vágva a terem különböző részein helyezzük el. Miután a gyerekek minden részt leírtak, értelem szerint sorba is kell tenniük a részeket.

Tóth Katalin gyűjtése

Hógolyó

Játékos önellenőrzés

Cél:

A tantárgyi anyag memorizálása, helyesírás fejlesztése, új tananyag bevezetése, korábbi tananyag gyakorlása, pozitív hangulat kialakítása

Előkészítés:

A tananyagnak megfelelő kérdésekből feladatsort készítünk. Fontos, hogy olyan kérdések legyenek, amelyekre lehet röviden válaszolni.

Tanulónként 1-1 jól gyűrhető lapot készítünk.

Folyamat:

- 1 Minden tanulónak adunk egy lapot.
- 2 Felolvassuk az első kérdést. A tanulók válaszukat a lapra írják.
- 3 A lapból hógolyót készítettünk, azaz gombóccá gyűretjük. Első alkalommal bátorítani kell a gyerekeket, hihetetlennek találják, hogy össze kell gyúrni a lapot, amin dolgoznak.

4 A tanulók eldobják a hógolyójukat, és igyekeznek új hógolyót szerezni. Mindenkinek jut egy darab.

5 Mindenki kisimítja a neki jutó hógolyót, és ellenőrzi, hogy az előző kérdésre született válasz az ő tudása szerint helyes-e. Belejavíthat, ha így látja jónak. Ha ő maga nem tudta a választ, most jó eséllyel megtudhatja.

6 Felolvassuk a következő kérdést, a tanulók pedig válaszolnak rá. Ismét hógolyót gyűrünk, eldobjuk, új hógolyót szerzünk, majd a tanulók önállóan ellenőrzik a rajta lévő választ. Így haladunk, amíg végül minden kérdésünket fel nem használtuk.

7 Közös ellenőrzünk a kérdésekre adott válaszokat.

Tóth Katalin gyűjtése

Hová utaztál?

A játék segítségével percek alatt felmérhetjük, hogy egy adott anyagrészt megfelelően elsajátítottak-e tanítványaink.

A játék menete a következő:

Minden tanuló kap egy lapot, melyen egy 16 oszlopból és 5 sorból álló táblázat található. A felső sor mezőibe egy-egy város neve kerül.

A tanár a tananyaghoz kapcsolódó állításokat sorol, melyek vagy igazak vagy hamisak.

Igaz állítás esetén a tanulók a táblázatban balra és fel egy mezőt mozdulhatnak el. Hamis állítás esetén jobbra és felfelé mennek egy mezőt.

Négy állítás után ellenőrizzük, hogy ki melyik városba jutott. (És a helyes válaszokat is...)

A játékhoz fénymásolható táblázat a következő oldalon található.

Igaz – hamis

Ismerjük meg a tanuló személyiségét. Vagy tudását. Vagy mindkettőt.

A játékosok körben ülnek. Az egyik széket kinevezzük beszélő széknek. Mindig az a tanuló adja az utasítást, aki ezen a széken ül, és olyan utasítást kell adnia, mely rá nézve igaz. Az utasítás mindig így kezdődik: “Cseréljen helyet az, aki ...”

Folytatódhat a tanulók életével kapcsolatos dolgokkal:

“... tegnap jól érezte magát a kiránduláson.”

“... szereti a húslevest.”

Vagy a tananyaghoz is kapcsolódhat:

“... szerint igaz az, hogy a házilégynnek hat lába van.”

“... úgy tudja, hogy a Duna Franciaországon át folyik.” (Jajjj!)

Garantáltan jól fogtok szórakozni, a gyerekek sokat fognak tanulni, és kiderül, hogy hol vannak gyengeségek.

Szántai Krisztina gyűjtése

Írni és olvasni tanulunk

Ezzel a játékkal mind az írni és olvasni tanuló kisiskolások, mind pedig a nyelvtanulók megpróbálkozhatnak.

Előkészítés:

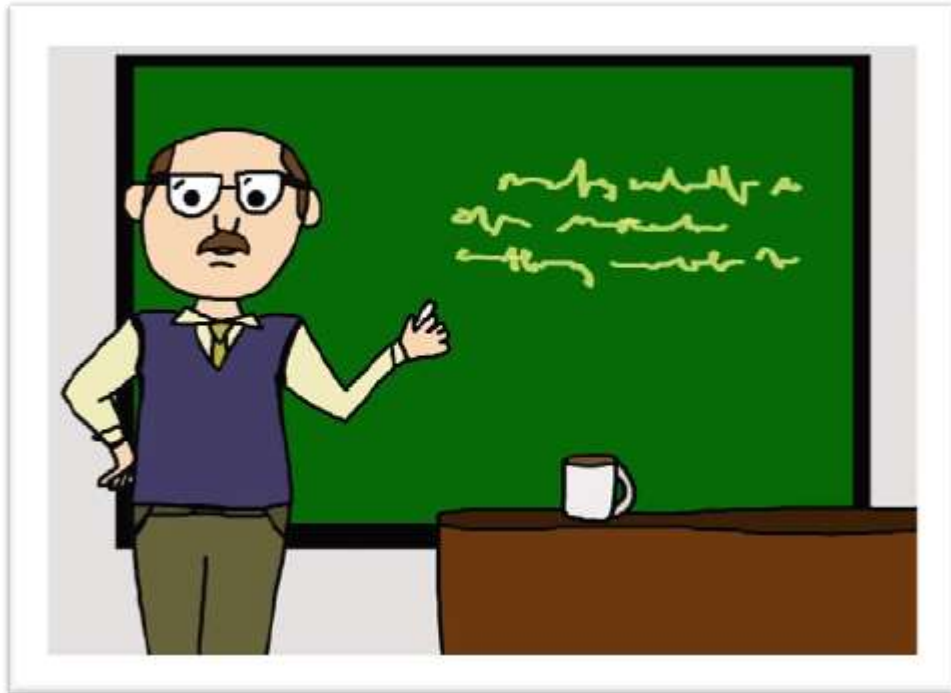
A padlóra négyzet alakban felragasztjuk az ABC betűit.

A játék menete:

Szavakat kell „lejárni”. Egy tanuló “jár”, a többi figyel. A végén nekik kell megnevezni a lejárt szót.

Rácz Edin gyűjtése

Ismered a tanárodat?

A játékot azon az órán érdemes játszani, amikor a csoport új tanárt kap. A szokványos bemutatkozás mellett mást is elárulhatunk magunkról, oldottabbá tehetjük a hangulatot, bizalmi légkört alakíthatunk ki általa.

A játék menete:

A tanulókat 3-4 fős csoportokra osztjuk.

A tanár saját életével kapcsolatos szavakat ír a táblára. Például: Budapest, három, Eger, Jimmy, kerékpár.

A csoportok megbeszélik, hogy szerintük hogyan kapcsolódnak a táblán lévő szavak a tanár életéhez.

A csoportok minden egyes szóhoz külön előadják ötleteiket. A végén a tanár megmondja a megoldást. Például: Budapesten született, három gyereke van, Egerben járt gimnáziumba, Jimmy a kutyája neve, kerékpárral jár dolgozni.

A csoportok összeszámolják, hány ötletük vált be.

Mókás, szórakoztató tevékenység, de vigyázzunk, nehogy túl sok vagy túl közvetlen információ derüljön ki rólunk!

Szalayné Kiss Krisztina gyűjtése

Ismerkedik a csoport

A tanév indulásával mindig alakulnak új osztályok is, ahol még a tanulók sem ismerik egymást. Az első órák egyikére ajánlom ezt az ismerkedési tevékenységet.

Lépések:

Minden résztvevő kap egy papírlapot. Érdemes színes papírt használni, ez valahogy már önmagában is jobb hangulatot teremt.

Mindenki ráírja a lapjára a keresztnévét, és a név valamennyi betűjéhez egy olyan tulajdonságát, ami az adott betűvel kezdődik, és a tanulóra jellemző.

A tanulók összekeverednek a teremben, járkálnak, közben valamilyen kellemes zene szól.

Amikor a tanár megállítja a zenét, mindenki a hozzá legközelebb állóhoz fordul, és az így kialakuló párok elmondják egymásnak, hogy mi a nevük, és melyik felírt tulajdonság miatt jellemző rájuk.

A zene újra elindul, majd újra megáll, és így ismétljük a tevékenységet.

Rácz Edina gyűjtése

Ismétlés, gyakorlás

A tevékenység célja a már feldolgozott tananyag ismételése a tanulók aktív részvételével. Kevés előkészülettel megvalósítható tevékenység.

Előkészítés:

Egyforma méretű papírdarabok egyik oldalára írjunk fel egy-egy, a tananyag adott részéhez kapcsolódó kérdést. A lap másik oldalára a válasz kerüljön. Érdeemes színes lapokat használni, ettől jobban érzik magukat a gyerekek.

A tevékenység menete:

1. Az előkészített lapokat kiosztjuk a tanulóknak.
2. A tanulók felállnak, sétálgatnak a teremben, közben zene szól.
3. Amikor elhallgat a zene, mindenki a hozzá legközelebb álló tanulóhoz fordul, és felteszi neki a papírján található kérdést, társa pedig válaszol. (A lap másik oldalán lévő válasz segítségével könnyedén le tudják ellenőrizni, hogy helyes-e a válasz.) Ezután a pár másik tagja kérdez.
4. Ismét megszólal a zene, a tanulók járkálnak, mozognak, a zene leállására új párt keresnek, és ismét felteszik kérdéseiket.

Szerencsés esetben mindig új párok alakulnak, így sok kérdés átbeszélésére nyílik mód. Az sem baj, ha időnként ugyanazok a tanulók kerülnek össze, és többször is elhangzik ugyanaz a kérdés és a helyes válasz.

Ha dolgozatírás előtt a dolgozatban előforduló kérdésekkel vagy azokhoz hasonlóakkal gyakorolunk, jobb eredmények lesznek a felmérésben.

A Kamishibai technika

Ismerkedjünk meg ezzel a sok évszázados múlttal rendelkező, Japánból származó mesemondási technikával, melyet például Hollandiában rendszeresen használnak az iskolai oktatásban.

A módszer:

Viszonylag rövid, egyszerű történetek – melyekben sok az ismétlés – elmesélése és elmutogatása. A kisgyermek a mesélővel együtt ismétli és mutogatja a történetet.

A használt eszköz egy nagyméretű doboz, melynek ajtaja van. A dobozban képek vannak elhelyezve egymás mögött. A dobozt a gyerekek valamely ösztönzéssel „kinyitják”. A mesélő a mese megfelelő részénél folyamatosan kihúzza a dobozból az első képet, ami mögött ott a következő kép.... A történet természetesen a képeknek megfelelően alakul.

A mese végén el kell köszönni a „varázsdoboztól”. Az ajtók bezárulnak, ezzel jelezve, hogy vége van a mesének.

Rácz Edina gyűjtése

Kínos? Magyarázd meg!

Aki valaha már próbálta, nagy valószínűséggel szívesen használja az improvizációs feladatokat. Hangulatkeltő erejük fantasztikus, igazi kommunikációs helyzetbe hozzák a játékosokat, akik tényleg játékként élik meg a feladatot, miközben kreativitásuk, spontaneitásuk és anyanyelvi vagy idegen nyelvi kifejezőképességük is fejlődik. A fő szabály, amit mindenkinek el kell fogadni, nagyon egyszerű: Soha ne mondj nemet. Akármilyen szituációt hozzon is a játék, azt el kell fogadni.

A következő tevékenység osztályfőnöki órán, nyelvórán vagy bármilyen közös összejövetelen használható. Garantáltan jó móka lesz!

A játékosok körben ülnek (vagy ha nagyon zűrés megoldani, a padokban...). A játékvezető (általában a tanár) extrém szituációkkal bombázza őket, melyekre kapásból magyarázatokat kell adniuk. Pl.:

Tanár: Tegnap láttam, hogy pusztát adtál az iskola előtti szobornak.

Tanuló: Az a helyzet, hogy minden nap adok neki pusztát, amikor hazaindulok. Olyan nekem, mintha a testvérem lenne.

Mire érdemes figyelni?

Soha ne mondjuk meg előre, hogy melyik diákot fogjuk felszólítani. Hangozzon el először a szituáció, ezután szólítsunk valakit, így mindenkinek marad ideje magyarázatokat, „mentségeket” találni. Érdemes extrém, vicces szituációkat kitalálni. Kezdetben hajlamosak a játékosok “tagadni” az “eset” megtörténtét, ilyenkor figyelmeztessük őket az alapszabályra.: be kell vallani és meg kell magyarázni.

Néhány példa magyar és angol nyelven:

Hallom, tanyára akarsz költözni.

Láttam, hogy az ellenőrrel beszéltél tegnap a buszon.

Láttam, hogy egy nagy szívet festettél a tornaterem falára.

Mindenki tudja, hogy te loptad el az aranytömböt az irodából.

Feltörted a Facebook oldalamat.

Láttam, hogy a bevásárlóközpont előtti járdán másztál csütörtökön.

A múlt héten mezítláb láttalak a moziban.

Megetted a szendvicsemet és a csokimat.

I have just heard you are going to move to a farm.

I saw you talking to the ticket inspector on the bus yesterday.

I saw you painting a big heart on the wall of the gym.

Everybody knows you stole the gold bar from the office.

You hacked my Facebook site.

I saw you crawling on the pavement outside the shopping centre on Thursday.

I saw you barefoot at the cinema last week.

You have eaten my sandwich and chocolate.

A játék variációs lehetőségei a következő tevékenység leírásánál jelennek meg.

Kínos? Magyarázd meg! 2.

Az előző improvizációs játék variációjával újabb beszédhelyzetbe hozhatjuk tanítványainkat.

A feladat a korábban bemutatotthoz hasonló: meg nem történt esetekre kell a tanulóknak úgy reagálniuk, mintha azoknak ők lettek volna a főszereplői. A fő szabály itt is az, hogy nem tagadhatják, hogy benne voltak az eseményben.

Például:

Tanár: Hallom, hastáncos videód jelent meg a Youtube-on.

Diák: Igen, de az nem is én vagyok, csak hasonlít rám a táncos.

A kifogások mindig így kezdődnek: Igen, de...

Egy másik variáció szerint kezdhethük a választ így is:
"Ráadásul..."; "Sajnos..."; "Szerencsére..."

Például:

Tanár: Hallom, hastáncos videód jelent meg a Youtube-on.

Diák: Ráadásul Petivel együtt táncolok. // Sajnos az egész nem is igaz.
// Szerencsére még nem látták sokan, már le is vettem a videót.

Példamondatok az előző bejegyzésnél találhatók.

Kövesd az utasítást!

BEMELEGÍTŐ JÁTÉK

Cél:

A figyelem fejlesztése, együttműködés kialakítása, oldott hangulat kialakítása

Előkészítés:

A csoport létszámának megfelelő utasítássort készítünk. Egy papírcsíkra egy utasítás kerüljön! Érdemes szokatlan és / vagy humoros utasításokat alkalmazni. Pl.:

Nyisd ki az ajtót!

Valaki kinyitotta az ajtót. Rajzolj egy virágot a táblára!

Valaki rajzolt egy virágot a táblára. Állj fel a székedre és kiabáld ezt: „De jó!”

Valaki felállt egy székre és kiabált. Ülj fel a tanári asztalra!

Valaki felült a tanári asztalra. Állj fel és mutass a projektora!

Valaki felállt és a projektorra mutatott. Állj fel és dúdolj valamit!

Valaki felállt és dúdolt. Állj fel, ülj le, majd ismét állj fel és ülj le!

Valaki felállt, leült, majd ismét felállt és leült. Menj a csoport elé, és dicsérd meg a többieket.

Valaki megdicsérte a csoportot. Állj fel és mondd ezt: „Köszönjük a játékot”!

Folyamat:

1 Kiosztjuk a papírcsíkokat a tanulóknak. Vigyázzunk, hogy az egymás után következő utasítások véletlenszerű sorrendben kerüljenek a gyerekekhez!

2 A tanulók az utasításoknak megfelelően cselekszenek. A játékot az a tanuló kezdi, akinél csak egy rövid utasítás van. Ahhoz, hogy folyamatosan haladjon a játék, nagyon kell egymásra figyelniük.

Megjegyzés:

Ha több utasítással készültünk, mint ahány tanuló a csoportban van (pl. mert hiányzik valaki, nyugodtan adhatunk valamelyik tanulónak több utasításcsíkot is.

Makaróni és pillecukor

Közösségfejlesztéshez ajánlom az alábbi játékot:

A csapatok a földön körbeülnek, és apró pillecukorból és száraz makaróniból várat építenek. A legnagyobb és egyben legstabilabb építményt létrehozó csapat a nyertes. Kiváló hangulatteremtő és a közösségépítő játék!

Mesélj még!

A következő tevékenység a mesélés és az improvizáció közös alkalmazására épül. Jól fejleszti a gondolkodást, a kreativitást, talán még a logikát is, ráadásul szórakoztató. Alkalmazható csapatépítésre és nyelvvórán egyaránt.

A tanulók U-alakban ülnek. Egy önként jelentkező az U nyitott oldalára, a többiek elé áll vagy ül, és elkezd mesélni egy történet, ami bármi lehet. A tanulók állandóan közbeszakítják a kérdéseikkel, ezzel befolyásolják a történet alakulását.

Példa

Mesélő: Múlt nyáron a kutyámat sétáltattam, amikor összefutottam egy régi osztálytársammal.

Tanuló 1: Nála is volt kutya?

Mesélő: Igen, ő egy hatalmas keverékkel volt. Amikor a két kutya meglátta egymást, vicsorogni kezdtek egymásra. Én persze nagyon megijedtem.

Tanuló 2: Mennyire ijedtél meg?

Mesélő: Annyira, hogy még a póráz is kiesett a remegő kezemből. A kutyám meg elszaladt.

Így folytathatjuk a történetet, amíg időnk és fantáziánk engedi. Kedves és humoros sztorik jönnek létre, gyarapodik a tanulók szóincse és kifejezőmódja.

Tóth Katalin gyűjtése

MP3

Tollbamondás, melyben a tanár a médialejátszó

Cél:

A figyelem fejlesztése, együttműködés kialakítása, tantárgyi anyag memorizálása, helyesírás fejlesztése, új tananyag bevezetése, korábbi tananyag gyakorlása.

Előkészítés:

Kilenc, két tagból álló kifejezésből számozott listát készítünk. A listát úgy állítjuk össze, hogy a kifejezések egyik tagja páratlan, a másik tagja páros számú legyen, és az egy kifejezéshez tartozó tagok ne egymás után következzenek. Pl.:

1 Liszt	2 Pista	3 József	4 Ferenc
5 Besenyő	6 Attila	7 Puskás	8 Miklós
9 Zrínyi	10 Csoma	11 Rubik	12 Ferenc
13 Kőrösi	14 Leó	15 Szilárd	16 János
17 Neumann	18 Ernő		

Folyamat:

1 Ismertetjük a tanulókkal a médialejátszó működését. A táblára felrajzoljuk a következő jelöléseket, és megbeszéljük a jelentésüket.

2 A tanulók párokat alkotnak. Az „A” tanuló felírja a füzetébe egymás alá a páratlan számokat 1-18-ig. A „B” tanuló ugyanígy a páros számokat írja fel.

3 Ismertetjük a feladatot: A tanár MP3 lejátszóként szavakat fog lejátszani. A tanulók feladata, hogy a megfelelő sorszám mellé írják a megfelelő szavakat. (Tehát minden tanuló vagy csak páros, vagy csak páratlan sorszámú szavakat fog leírni.) Ha elakadnak, szóba,

közbekiáltva utasíthatják a médialejátszót: „Állj!” vagy „Vissza az ötöshöz!” stb.

4 A tanár meglehetősen gyorsan, megállás nélküli olvassa a szavakat. („Egy Liszt kettő Pista három József” stb.) Amikor a lista végére ér, előlről kezdi az olvasást.) A tanulók utasításainak megfelelően megáll vagy a megnevezett számtól folytatja a felolvasást. Fontos, hogy gyors tempóban olvassunk.

4 Amikor már nincs több utasítás a diákoktól, mert mindenki leírta a maga szavait, az „A” és „B” tanulók párosítják saját listáik tagjait. Adjunk ehhez a feladat nehézségének megfelelő időkeretet!

5 Ellenőrizzük a megoldást!

(Liszt Ferenc, József Attila, Besenyő Pista, Puskás Ferenc, Zrínyi Miklós, Rubik Ernő, Kőrösi Csoma, Szilárd Leó, Neumann János)

Tóth Katalin gyűjtése

Ötperces interjúk

Célok:

Emberismeret és önismeret fejlesztése; ismerkedés könnyítése egy új csoporton belül; oldott hangulatú társalgás, mely elősegíti a nyitottság, az invenció, a megérzésen alapuló jóslás és a természetes kíváncsiság mértékletes gyakorlását.

Előkészítés:

1. Kétféle kiegészítendő mondatok készítése hat-hat röviden kiegészíthető mondatokkal. Lehetőség szerint egy A/4-es lapra nyomtatható módon. Alternatív módszer: papír helyett a kérdéseket ki is vetíthetjük. A és B tanulók csak a sorszámozott válaszokat írják majd egy lapra maguknak. Az előkészítésnél itt a betűméretre és az egyszerre láthatóságra kell ügyelni, hogy ne kelljen le-föl görgetni.
2. Mindkét feladatsornál azonosak a kezdeti utasítások:
 - a) Anélkül, hogy partnereddel bármit is előzőleg megbeszélnél, írd le, hogy szerinted mit fog válaszolni az egyes pontokra.
 - b) Ha végeztetek, felváltva kérdezzétek ki egymást. A jobb margón jelöljétek pipával, vagy X-szel, hogy sikeres volt-e a jóslatok.
3. A fenti két utasítás után sorolhatók az eltérő témájú hiányos mondatok.

Kérdések „A” tanuló számára:

1. Jó képességű vagyok -ból.
2. A kedvenc ételem a
3. Számomra az ideális szórakozás és kikapcsolódás, ha elmegyünk a -ba.
4. A legjobban ezt a dolgot szeretem csinálni:
5. Az a személy, akit a legjobban csodálok: , mert ő
6. Találd ki a saját külön mondatod, mely jellemzi őt:

Kérdések „B” tanuló számára:

1. Nem vagyok túl jó képességű -ból.
2. A legjobb, legszebb emberi kor a év körüli, mert
3. Számomra a legfontosabb tárgyam a
4. Életem egyik legnagyobb célja:
5. Életfilozófiám egy mondatban:
6. Találd ki a saját külön mondatod, mely jellemzi őt:

4. Páratlan létszám esetén megoldás lehet, hogy:

- A tanár is beszáll, ám ekkor részben le kell mondania bizonyos feladatairól (monitoring & controlling).
- Kidolgozunk egy „C” kérdéssort is tartaléknak.
- Hárman lesznek egy csoportban, melyből ketten egy féle feladatsort írnak.
- A független tanuló is körbejár, figyel és infót gyűjt. Fontos, hogy előre, lehetőleg önként jelentkezzen erre a posztra (a kérdések meg tudása előtt), ne pedig a párba állás után maradjon páratlanul.

Folyamat:

1. Ráhangolódás. A tanár személyes tapasztalatából jövő gondolatainak megosztása, egyéni időkulccsal: 4-5 perc. Esetleg a céloknál sorolt fejlesztési területek tudatosítása.

Rövid beszélgetés, egy-egy pszichológiai terület rövid érintésével: külső megjelenésből belső karakterre való következtetés; testbeszéd és gesztikuláció; a szemek és a kezek szerepe; az első benyomás különlegessége, mely nem azon az órán született.

Mindezeket csak röviden, nem kimerítve, hogy a lényeges átbeszélés a végén teljesebben ki.

2. A társaság párokba állítása, nem feltétlenül padtársak szerint. Lehet távolabb ülő „A” és „B” párokat közelíteni.

3. Önálló munka. Időkorlát megadása: 4-5 perc. Az elfogadó, befogadó, ráérző energiák felélesztése. (Ez más fajta kommunikációt igénylő szakasz: bizonyos szempontból passzívabb a hagyományos információgyűjtés közvetlenül kérdező és válaszoló technikájánál.)

4. Páros interjúk. Újabb időkorlát megadása: 5-6 perc.

5. A 2.b pontnak megfelelően történjen meg a találatok kiértékelése, mely részben az interjú alatt már eldőlhet, de adható plusz idő is a visszagondoláshoz.

6. A tapasztalatok kötetlen átbeszélése párban 2-3 percig.

7. A tapasztalatok kötött átbeszélése a csoport szintjén, visszatérve a ráhangolódás során említett szempontokra. A legpontosabban ráérző tanulók dicsérete, a többiek bátorítása.

+ Folytatás vagy házi feladat: írd egy rövid jellemzést a párodról, vagy valamelyik csoporttagról a hallottak alapján, illetve a még hozzágondolt ötleteiddel.

Váradi Ákos gyűjtése

Nyári élmények

Az új tanév osztályfőnöki óráin újszerű módon, játékosan is lehetőséget adhatunk a hosszú távollét alatt gyűjtött élmények megosztásának. Ráadásul ehhez a tevékenységhez nem kell a padban ülni, attól amúgy is elszoktak a gyerekek az utóbbi időben.

A játék menete:

Minden tanuló kap három kis lapot.

A lapokra egy-egy élményüket írják fel. Például ilyesmit: Minden nap én főztem ebédet.

A lapokat összeszedjük, egy kalapba / dobozba tesszük, mindenki húz közülük három darabot. Ha valaki a saját mondatát húzza, azt tegye vissza, és húzzon helyette másikat.

A gyerekek felállnak, egymást kérdezgetve (pl. "Te főztél minden nap ebédet?") megtalálják, hogy kire igaz a húzott mondat.

A legérdekesebb élményekről a végén be is számolhatnak a többieknek.

Szántai Krisztina gyűjtése

Párban ászok

Cél:

Korábban megszerzett tudás ellenőrzése és fejlesztése

Főbb célcsoport:

Bármilyen korosztály

Előkészítés:

A tanár a tanterem különböző pontjain (lehetőleg lineárisan) elhelyez egy-egy papírlapot a rajta levő feladattal (egy lapon csak egy feladat van sorszámmal ellátva, annak több alpontja lehet), a tanulók párokat alkotnak, és mindegyik pár odaáll egy állomáshoz (papírlap/füzet és toll szükséges).

Folyamat:

1. A diákoknak párban kell megoldaniuk a papírlapokon levő feladatokat, leírják az állomás számát és a megoldásokat.
2. Amikor végeztek az első feladattal, minden pár továbblép az óramutató járásával megegyező következő állomáshoz. Megoldják a

feladatot és lépnek tovább, természetesen minden pár egyszerre lép tovább.

3. Ez a folyamat addig folytatódik, amíg mindegyik pár megfordul az összes állomáson.

4. Amikor mindenki végzett, megkérhetjük a párokat, hogy az utolsó állomás feladatlapját hozzák ki nekünk, így időt tudunk megspórolni.

5. A feladatok megoldásait a csoport/osztály együtt megbeszéli.

Hasznos tanács:

A feladatok ne legyenek túl hosszúak, főleg ha nagy a csoportlétszám és sok állomás van, mert könnyen megunhatják a tanulók, valamint mindenképp szánjunk időt a feladatok leellenőrzésére.

Szalayné Kiss Krisztina gyűjtése

PechaKucha

Ez a vicces nevű PREZENTÁCIÓS TECHNIKA feldobja az amúgy frontális munkaformát.

Egy-egy tananyag összefoglalásához gyakran alkalmazunk tanulói kiselőadásokat, manapság, az IKT korában diasorral kísérve. A diákok szívesen dolgoznak ebben a munkaformában, kicsit a tanár bőrébe bújva is megtapasztalják az iskolai életet.

A módszer lényege az, hogy egy prezentációba legfeljebb 20 diát sűrítünk, és egy diáról 20 másodpercet kell beszélnünk. Így valamivel több, mint 6 perc jut egy előadó számára, ami arra ösztönzi őt, hogy megfelelő képeket kiválasztva mellébeszélés nélkül adja elő a megismertetésre szánt anyagot.

A PechaKucha egy japán szó, mely fecsegést jelent. A prezentációs technika kialakítása a Klein Dytham Architecture vállalathoz fűződik, ahol az előre időzített diasorok alkalmazásával igyekeztek rávenni a mérnököket a lényegre törő beszédekre. Ma már gyakran rendeznek PechaKucha esteket, ahol egymást követik a bemutatók. Néhány példát a <http://www.pechakucha.org/> oldalon lehet megtekinteni.

Váradi Ákos gyűjtése

Sok jó ember kis helyen is elfér

A játék célja az összefogás, a közösségépítés, az ügyesség fejlesztése.

Előkészítés:

A tanulók számánál eggyel kevesebb számú széket helyezünk el egy sorban.

A játék menete:

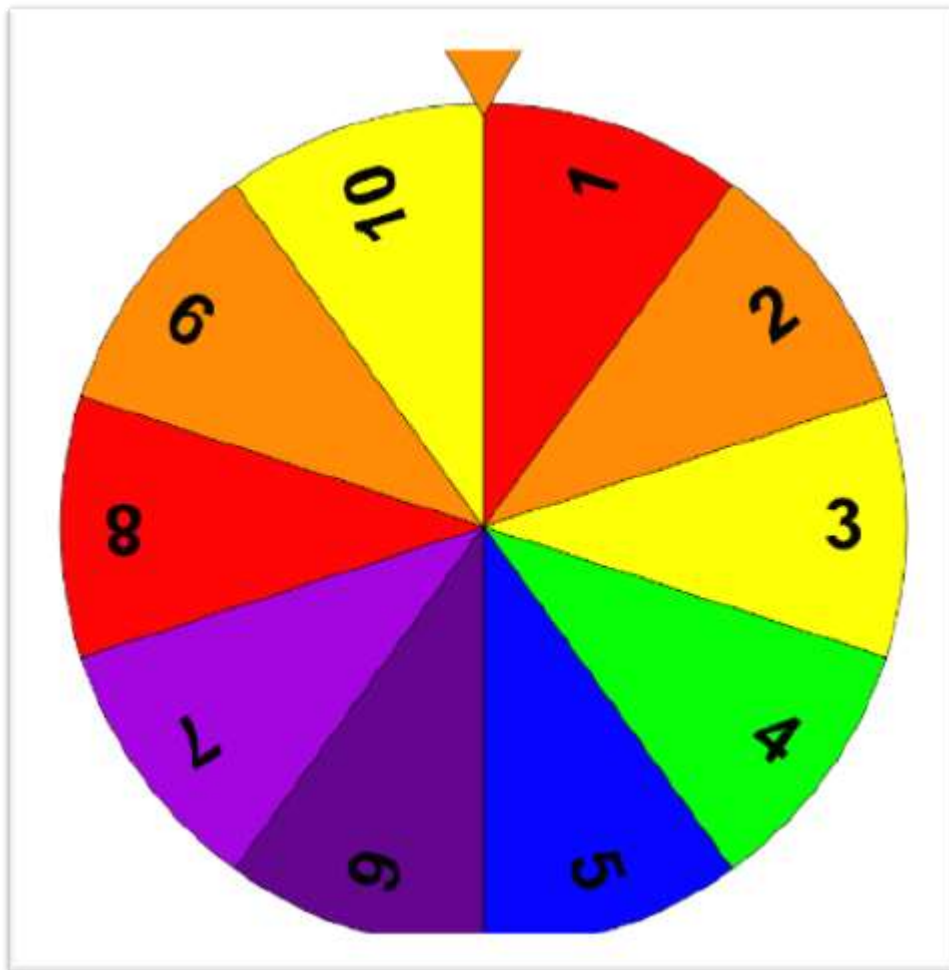
Egy vidám zeneszámot hallgatunk együtt. A feladat az, hogy a zeneszám leállításakor a tanulók foglaljanak helyet a székeken. Mivel kevesebb a szék, mint a tanuló, egy széken két embernek is el kell férnie. Amikor már mindenki a székeken van, a játékvezető felállítja őket, és egy újabb széket vesz ki a sorból. A játék így halad, egyre kevesebb székre egyre több tanulónak kell felférnie.

Változat:

Székek helyett használhatunk nagy papírlapot, ami a játékban egy szigetet jelképez, a körülötte lévő padló pedig egy krokodilokkal teli folyó. A zene elhallgatásakor a lapot kisebbre hajtogatjuk, ezzel ösztönözve a tanulókat, hogy egymás segítségével kis helyen is biztonságban elférjenek.

Tóth Katalin gyűjtése

Szerencsekerék

Játékos számonkérésnél kiváló eszköz a szerencsekerék. Csak egy nehézségi szint szerint összeállított kérdéssor kell hozzá, és már indulhat is a pontgyűjtés.

A <http://superteachertools.net/spinner/> oldalon saját ízlésünknek megfelelő szerencsekereket készíthetünk. Beállíthatjuk a mezők számát és színét is, és ettől az óránk is garantáltan színesebb lesz!

Tóth Katalin gyűjtése

Színprojekt

A következő tevékenységformát egy brémai továbbképzésen ismertük meg. A színek világát sokoldalúan, mondhatni SZÍNESEN közelíti meg. Alkalmazható nyelvórán, környezetismeret, rajz tanításánál.

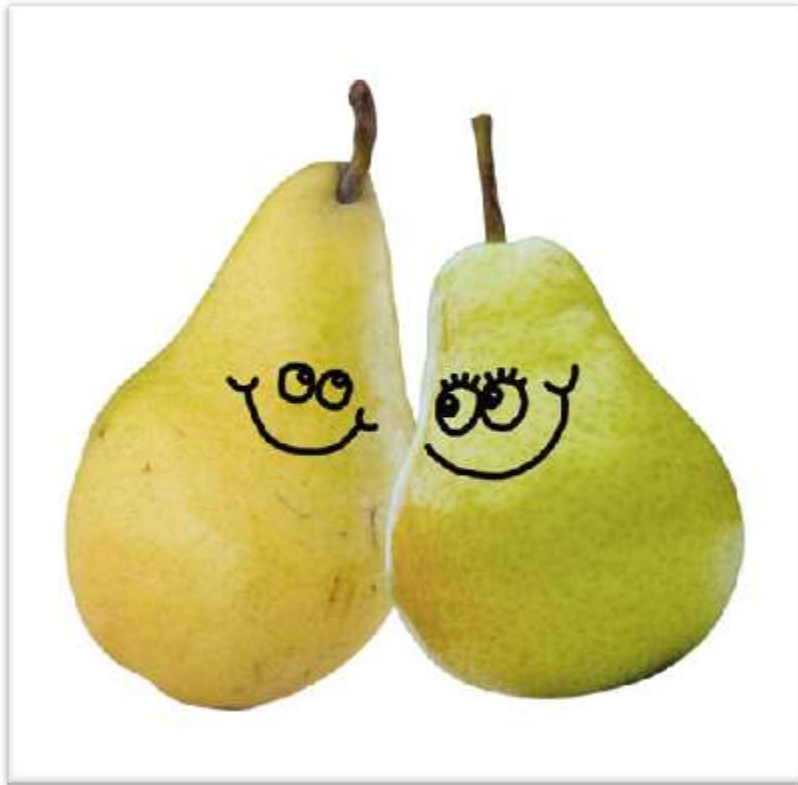
1. állomás: Érezzük a színeket! Pl: milyen illata van a tengernek? Milyen illata van a tavasznak? Nagy fehér táblára vannak felírva a kérdések, a tanulóknak kis papírkákra kell színezni, majd a megfelelő kérdéshez odatűzni.
2. állomás: Az asztalon zöld és piros fólia van előkészítve. Ha különböző színekkel rajzolunk, és különböző fóliát teszünk a rajz fölé, valami látható, valami láthatatlan lesz. Így különböző ábrák fognak kirajzolódni attól függően, hogy milyen színű helyezünk fölé.
3. állomás: Milyen színeket ismersz? Szintén nagy fehér tábla, rajta felirat: Vörös dolgok, fehér dolgok stb. A feladat az, hogy megfelelő tárgyak kerüljenek a színek kategóriába. (Szókincs gyakorlása/szavak gyűjtése)
4. állomás: Más szín, más hatás. A tanulók feladata az, hogy egy nyulat rajzoljanak, más-más háttérrel. Következtetés: A színek különböző hangulatot mutatnak.
5. állomás: Zöld tónusok gyűjtése. A feladat összetett szavak gyűjtése, olyan dolgok gyűjtése, ami zöld. (Kivizöld, békazöld, olívizöld.) Variáció: Minden színnel meg lehet csinálni. Összetett szavak képzése észrevétlenül.

6. állomás: Olvasó sarok. Különböző képes könyvek olvasása, melyekben valamely, gyerekközelí módon a színek jelennek meg.

Rácz Edina gyűjtése

(Szó)kapcsolatok

Célok: Állandósult szókapcsolatok (kollokációk), valamint összetartozó vagy könnyen párosítható nevek tanulása; nemzetközi használatban előforduló kifejezések tudatosítása; helyesírás fejlesztése; kezdő angolos szókincs ismételése és tovább bővítése; összetett nyelvtani ismereteket nem igénylő nyelvtani kvíz játék céljára.

Előkészítés:

1. 10-12 elemből álló szópár összeállítása egy word dokumentumban.
2. Az előre kiválasztott kifejezések listájának kinyomtatása.
3. Az alábbi listából kiválaszthatjuk az első szett elemeit. A lista tetszés szerint bővíthető, ahogy később jönnek még ötleteink, ill. bővül az anyag. Előnyben részesíthetőek tantárgyaink aktuális anyagrészei. Például:
 - fizikai törvények: Boyle–Mariotte, Gay–Lussac;
 - irodalmi művek: Romeo és Júlia, Bűn és bűnhődés, Toldi Miklós;

- művészettörténet: Vénusz és Adonisz, fény és árnyék;
- történelem: Mátyás és Beatrix, Arrabona (római kor) és a mai Győr;
- földrajz: Genf & Geneva, Firenze & Florence;
- informatika: Szilícium-völgy, optikai egér, hálózati kapcsolat
- hit- és erkölcstan: 7 fő bűn/erény, Poncius Pilátus, Üdvözlégy Mária
- angol nyelv: (egyszerűbb párokat választottam):

Romeo and ... Juliet
 Tom and ... Jerry
 bread and ... butter
 bed and ... breakfast
 salt and ... pepper
 rock and ... roll
 a double ... bed / room
 credit ... card
 head and ... shoulders
 a baby ... sitter
 black and ... white
 William and ... Kate
 to breathe ... deeply
 well ... done

A feladat kiosztásának javasolt formátumai:

1. *Eclipse Crossword* keresztrejtvény-szerkesztő programmal (letölthető innen: <http://www.eclipsecrossword.com/>) összeállítani egy olyan rejtvényt, melyben a definíciók a szólások első szavai, a megoldások pedig az utolsó szavak. A program lépésről lépésre vezeti a készítőket és kb. 10 perc alatt kész. Egy ponton felajánlja a Word fájlból való beillesztést, mely tovább egyszerűsíti a folyamatot. A kész rejtvények elmenthetőek és bővíthetőek később. Nyomtatott változatban és projektorral kivetítve is működik.
2. PowerPoint programmal szerkesztve könnyen megoldható, hogy kattintásra lépjen mindig tovább a következő szókapcsolatra, illetve a megoldásra. Önálló és frontális formában is használható, valamint

ellenőrzésre akkor is, ha maga feladat papírra nyomtatott formában kezdődött.

3. Papírra nyomtatva: akár keresztrejtvénné alakítva, akár egyszerű, nyitott végű kifejezések listájaként. A fenti angolos példát követve:

- 1. Romeo and ... - 2. Tom and ...

4. Időspórolás céljából, illetve haladóbb csoporttal: a tanár egyszerűen olvassa a szókapcsolat elejét, a diákok írják, vagy bemondják a végét.

5. Variációk: páros feladatként szóban végezve; változatosság kedvéért fordított menettel: az első szavakat kihagyni és csak a végeket olvasni.

Folyamat:

1. 3 vagy 4 fős csoportok alakítása, de lehet páros munka is.

2. A kvíz-lapok / keresztrejtvények kiosztása és az időkorlát megadása.

3. Míg a diákok dolgoznak, a tanár körbe jár, esetleg segít.

4. Ellenőrzés többféle módszerrel: ppt a tanár által egyenként léptetve; a kész keresztrejtvény kivetítése egyben (mobillal fénykép készíthető); olvasva (tanár az elejét, diákok a végét).

5. Hosszabb listák esetén ismételt gyakoroltatás lehet szükséges. Pár héttel később, mint bemelegítő gyakorlat, újra elővehető. Javasolt időnként a fordított menet: először a végződések olvasása, majd a szópárok teljes alakjának ismételtetése a diákokkal.

A játék egy másik változata az MP3 cím alatt érhető el.

Váradi Ákos gyűjtése

Szövegszerkesztés máshogy

A Fodey (<https://www.fodey.com/generators/newspaper/snippet.asp>) segítségével bármilyen szövegünkből újságcikkszerű írományt varázsolhatunk.

Megadhatjuk az újság címét, a megjelenés idejét, címét, és a szöveg egyszerű bemásolásával a Generate gombra kattintva már készen is vagyunk. Idegen nyelven írott szövegek előnyben, mivel a program sajnos nem minden ékezetes betűnket ismeri.

Mennyivel élvezetesebb így fogalmazást írni!

Az oldalon arra is lehetőség van, hogy csapótáblát szerkesszünk, illetve beszélő állatok, virágok, sőt, akár paradicsomok szájába adjuk mondanivalónkat.

Szalayné Kiss Krisztina gyűjtése

Szupertanár!

Számos játékot alkothatunk a Super Teacher Tools segítségével, mely a <http://www.superteachertools.us/> oldalon érhető el.

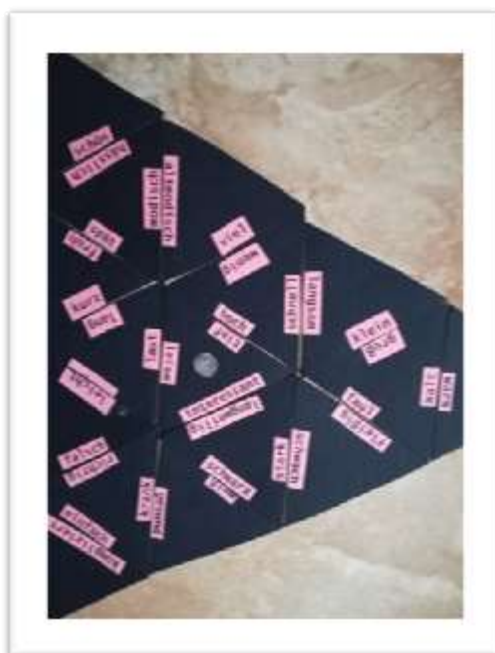
Interaktív tábla nélkül is készíthetünk isőmérőt (<http://www.superteachertools.us/counternew/timer.php#.WVYbDIFLflV>) a feladatokhoz, párosítás feladatot (<http://www.superteachertools.us/speedmatch/>), vetélkedőt a Legyen ön is milliomos! (<http://www.superteachertools.us/millionaire/>) mintájára.

Vannak olyan eszközök is, amelyekkel a tanulók ülésrendjét (<https://www.superteachertools.us/instantclassroom/seating-chart-maker.php#.WVYbdIFLflV>) vagy csoportbeosztását (<https://www.superteachertools.us/instantclassroom/group-maker.php#.WVYbl1FLflV>) tervezhetjük meg.

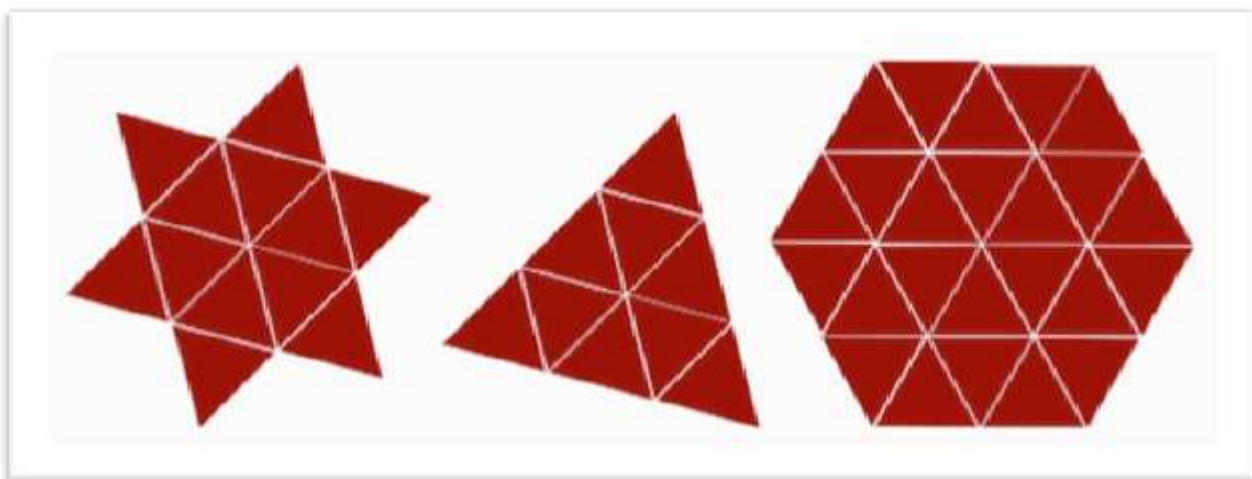
Az oldal használata minimális angoltudást igényel.

Tóth Katalin gyűjtése

A Trimino

Egy rendkívül sokoldalúan használható játék a trimino. Ez a domino kibővített változata, melynek lényege, hogy a kisebb háromszögeket a megadott szempont alapján* összeillesztve egy nagy alakzatot rakjunk ki. Lehet 9, 12 de akár 24 darabbal is készíteni:

(A háromszögeknek természetesen arra az oldalára írunk csak, melyeknek lesz szomszédja.)

Célcsoport: alsó / felső tagozat

Cél: ismételés, gyakorlás, elmélyítés, szókincsfejlesztés

Munkaforma: egyéni / páros / csoportos (akár időre is)

A <http://paul-matthies.de/Schule/Trimino.php> oldalon elérhető sablon alapján az elkészítése is egyszerű (érdemes kemény kartonból, sőt akár laminálni is, hogy sok „kis kéz” sokszor és sokáig használhassa. Én a közepét kiindulópontként meg szoktam jelölni.)

*Lehetséges felhasználási terület:

- matematika (pl. műveletek – végeredmény)
- magyar nyelv alsóban (pl. melléknevek és ellentétük)
- történelem (pl. évszám – esemény)
- irodalom (pl. szerző – mű)
- kémia (pl. képlet – név)
- idegen nyelv (pl. infinitív – felszólító módú / múlt idejű változata; főnevek egyes / többesszáma stb.)

Ludányi Edit gyűjtése

Van egy forgatókönyved?

Hétfő reggelente gyakran ébredünk szorongással. Egy újabb hét megpróbáltatásai várnak ránk, reményt csak a lassan közeledő hétvége jelent.

Jocó megint nem csinált házi feladatot. Naná, hogy a múlt órai anyagot sem nézte át. És még megint ő lesz megsértve, amikor leszidom emiatt!

A gyerekek nyafognak, hogy halasszuk el a holnapi dolgozatot. Újra alkudoznom kell velük, a lelkükre beszélni, pedig már így is utálnak.

Két osztály feladatlapját kell kijavítanom. Mindig kifutok az időből. Annyit dolgozom, hogy állandóan fáradt és kedvetlen vagyok.

„Kedvenc” kolléganőm, Erzsike megint megjegyzést fog tenni a hajamra. Tényleg el kellene már mennem a fodrászhoz, de most, a hónap végén nem telik rá. Sose lesz annyi pénzem, amennyit szeretnék.

A fenti forgatókönyvek mindannyiunk fejében idegesítően nyüzsögnek. Pedig egy kis odafigyeléssel levetközhetjük őket, és szép, nyugodt gondolatokat költöztethetünk a helyükre. Hétfőnként kezdhetjük a hetet tetre készen, az előttünk álló kihívások megoldásait és az ezzel járó sikereket tervezve, Jocónak adhatunk teljesíthető, életszerű és motiváló

feladatot, a dolgozatírás napját ésszerűen, mindkét fél közös akaratának megfelelően tűzhetjük ki és következetesen ragaszkodhatunk hozzá, így a javítást is könnyebb időzíteni, a fodorász pedig kerülhet a hónap elejére.

Máris könnyebb. Csak ne felejtsd el eldobni a rossz forgatókönyvet!

Tóth Katalin gyűjtése

A virágok élete

A virágok életének gyönyörű, végtelen ciklusát mutatja be ez a látványos animációs film. Hogyan vetnek gyökeret, hogyan kezdenek csírázni, virágozni, hogyan porozzák be őket a rovarok és a madarak, és hogyan maradnak életben a természet viszontagságai ellenére. Nem csak biológianároknak!

A videó a <https://youtu.be/vDpFyHmt0AE> oldalon érhető el.

Tóth Katalin gyűjtése

Nyelvtanároknak

Együtt könnyebb

Cél:

Beszédkésztség fejlesztése idegen nyelven

Főbb célcsoport:

Felső tagozat, középiskola

Előkészítés:

A csoportot/osztályt 4 fős csoportokra osztjuk, és egymás mellé állítjuk őket. Mindegyik csoportból kijön egy valaki, aki a csoportjával szemben, a tanárnak háttal áll.

Folyamat:

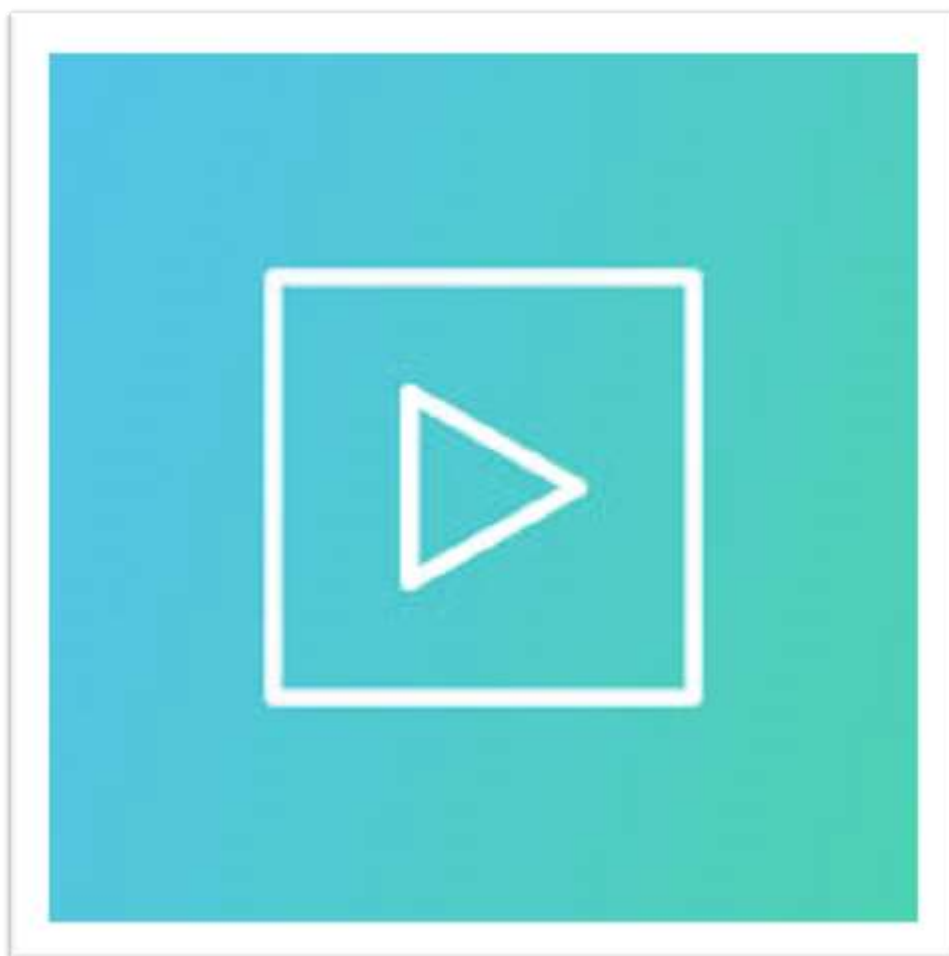
1. A tanár felmutat egy kártyát, amit a hátat fordító diák nem lát. A kártyára egy szó van ráírva idegen nyelven, amit a tanárral szemben álló diákoknak együtt kell elmagyarázni a tanárnak háttal álló csoporttagjuknak.
2. A tanár mondja meg a magyarázás kezdetét, hogy mindegyik csoportnak ugyanannyi esélye legyen a szó körülírására.
3. A feladatnak akkor van vége, amikor az egyik csapat kitalálja a szót, ők kapnak egy pontot.

4. A következő szót a csoportok egy másik tagja próbálja meg kitalálni, és így tovább.

5. Amelyik csoport a legtöbb pontot gyűjti össze megadott idő alatt vagy megadott mennyiségű szóból, az nyer. Őket jutalmazhatjuk valamivel.

Szalayné Kiss Krisztina gyűjtése

English Central

10 000 videó közül választhat az, aki az English Central (<https://www.englishcentral.com/videos>) oldalra kattint. Angolul tanulók számára több szinten és akár szakmai témakörökben is találtak itt jól használható felvételeket! Hasznos szókincsfejlesztéshez, nyelvtani részek gyakorlásához és a kiejtés tökéletesítéséhez is. Sajnos csak kezdetben ingyenes.

Tóth Katalin gyűjtése

Listen a minute

Néha annyira jól jönne egy rövid hallás utáni szövegértési feladat egy adott témához! A <http://listenaminute.com/> oldalon ABC sorrendbe szedve rengeteg felvételt, sőt hozzájuk tartozó feladatokat találhattok. A meghallgatásra szánt szövegek mindössze 1 percesek, a feladatokkal együtt feldolgozva azonban minden óra méltó kiegészítői lehetnek.

Váradi Ákos gyűjtése

Vázlatírás másképp – angolosoknak

Az íráskészség fejlesztése a nyelvtanítás egyik nehezen megközelíthető feladata.

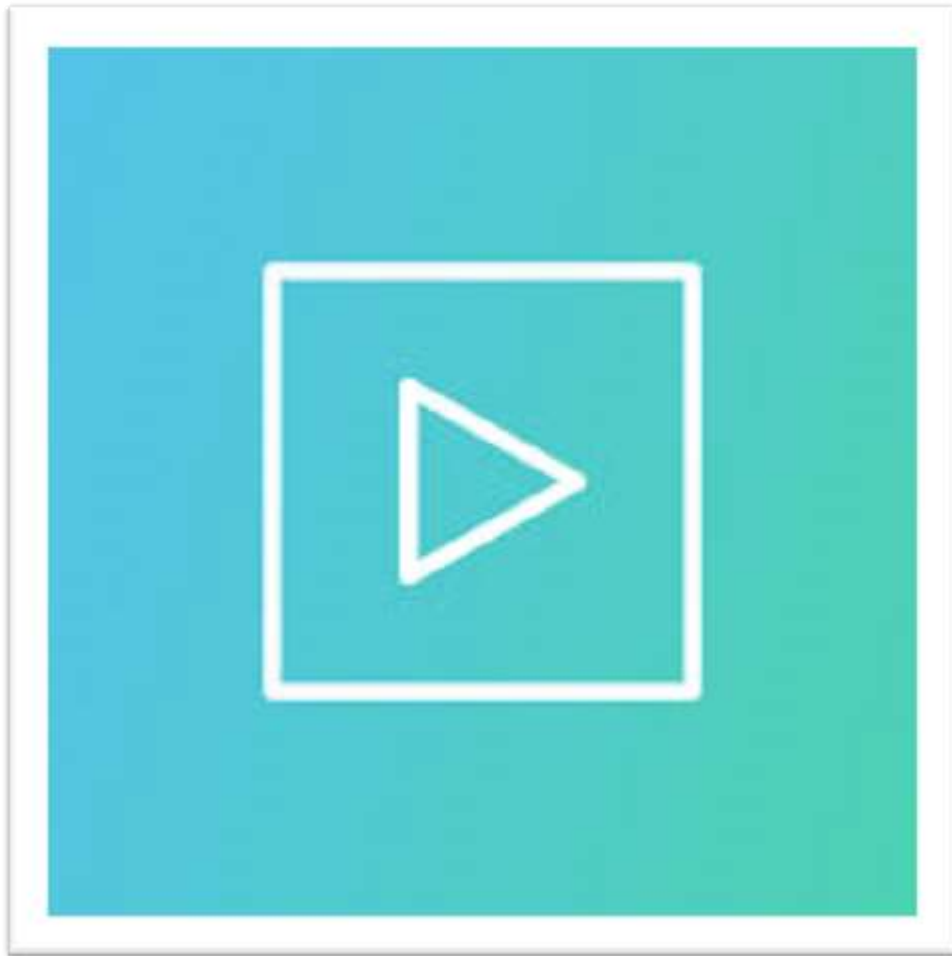
Tapasztalataim szerint nehéz rávenni a tanulókat arra, hogy gondolataikat rendszerezzék, erről vázlatot készítsenek, amit ráadásul még követnek is majd a fogalmazásukban.

A rendszerezéshez, vázlatkészítéshez számos séma található az <http://eduplace.com/graphicorganizer/> oldalon.

De jó lenne egy ilyen a magyartanításhoz is!

Váradi Ákos gyűjtése

Videók és óratervek angoltanároknak

Jamie Keddie oldalának (<http://lessonstream.org/>) segítségével élvezetes videókon keresztül gyakoroltathatjuk a hallás utáni szövegértést. Jamie skót származású tanár, oldalán hetente, vasárnaponként jelennek meg az új írások, és könyveit – Videotelling (<http://videotelling.com/>) (Lessonstream Books, 2017), Images Recource books for teachers (Oxford University Press, 2009) – is érdemes forgatni. Az utóbbi megrendelhető a (<https://www.amazon.co.uk/dp/0194425797/?tag=n>) oldalon.

Váradi Ákos gyűjtése

Intézménylátogatási tapasztalataink

Egészséges nevelés a finn iskolákban

Milyen az élet a finn iskolákban?

Az eduKarjala szervezésében 2016 nyarán egy egyhetes továbbképzésen vettünk részt Lahtiban.

Szerettem volna megismerni egy finn iskolát, de mivel az iskolai szünetben volt a kurzus, így erre nem nyílt lehetőségem. A kurzus egy olyan sportcentrumban volt, ahol iskolai csoportok tartották nyári táborukat, mégis sokat láttam, és informális helyzetekből ugyan, de szereztem érdekes benyomásokat.

- Finnország területe háromszorosa Magyarországnak; ezen a területen 5 millió ember él. Mintegy 88 000 tó van az országban, továbbá 3 millió szauna.
- Pajulahti 1000 fős falu. A házak elszórtan helyezkednek el a dombos vidéken, kerítés nem veszi körül a telkeket, az erdő benő a házak közé. Ebben a kis faluban helyezkedik el Pajulahti Sports Institute. Az intézmény sportcentrum, képzési centrum és szabadidős létesítmény egyben. Például: uszoda, tenispálya, nyáron is üzemelő jégpálya, focipálya, kalandpark képezik a sportcentrum részeit. A centrum a finn olimpiai csapat hivatalos edzőhelye is, illetve mozgássérültek sportversenyeinek is helyet ad. Ehhez kapcsolódnak a tantermek, könyvtár, illetve a szálláshelyek, szaunák.
- A finn oktatási rendszer
 - ingyenes
 - egy kilencéves kezdő és egy hároméves középső szakaszból áll
 - 7 évesen kezdenek iskolába járni a gyerekek
 - napi 3-4 órán át tanulnak, de bizonyos órák 90 percesek
 - az első 9 évben ingyenesek a taneszközök és mindvégig ingyenes az étkezés
 - a középiskola hároméves, de 4 év alatt is végezhető; bár a tanulók 95%-a elvégzi 3 év alatt
 - minden év 5 szakaszra bomlik, és minden szakasz végén tantárgyi vizsgák állnak
 - angol nyelvet 9 éves kortól tanulnak heti 6 órában
 - hetente 2 testnevelésóra van

- az anyanyelvórák szerepe hangsúlyos: 5 vagy 4 lehet hetente
- a szaktanárok heti óraszámuk nem egységes: legkevesebb órája az anyanyelvtanárnak van: heti 16 óra, legnagyobb óraszámuk a testneveléstanárnak: 23 óra
- a testneveléstanárok azért, hogy a heti 23 órájuk megvalósuljon, mást is tanítanak még akkor is, ha nincs diplomájuk azon a területen (például számítástechnikát, technikát)
- minden tanárnak heti 3 plusz órája van, melyet szülőikkel és kollégákkal való kapcsolattartásra kell fordítani

Testnevelés és egészségnevelés:

- A legújabb kutatások eredményire alapozzák a tárgy tanítását. Ezek szerint 16 éves korig napi 2 óra aktív mozgásra van szükség, 16 éves kor felett napi 1 óra aktív mozgásra. A kutatások szerint ezt a mozgásmennyiséget 20 perces blokkokban a legegészségesebb végezni, nem egyszerre. Ebbe beleszámít az is, ha valaki kerékpárral jön az iskolába.
- Az ország természeti adottságai miatt a vízi sportok, a téli sportok és a szaunázás kultúrája elterjedt a családok hétköznapijában.
- Az előadó szerint a szabad mozgásra kell ránevelni a tanulókat, nem pedig konkrét sportokra.
- Az előadó testneveléstanár szerint kizárólag pozitív visszajelzésnek van helye sportolás közben, különben visszahúzóakká válnak a tinédzserek, és abbahagyják az órán való részvételt.
- Évente 2 sportnap van az iskolák tanárainak, melyet együtt, közös sportolással töltenek.
- Finnországban 1970 óta zajlik egy népegészségügyi akció, amely a szív-és érrendszeri betegségek megelőzését segíti, és az elmúlt 50 évben mérhető eredményeket hozott. Az iskolai ingyenes menza több, választható fogásból áll, melyet kizárólag egészséges ételekből állítanak össze. Az iskolák területén semmilyen egészségtelen élelmiszer nem kapható, az automatákból tejet lehet venni.

Módszertan és tantárgypedagógia

- „*Learning is more important than teaching*” – vetíti ki a táblára az első alkalommal a mondatot az előadó tanár, és ennek jegyében minden témát először kooperatív technikával (hólabda módszer és

egymás tanítása mozaik technikával módszer) feldolgoztat a kurzus résztvevőivel. A csoportok feladatmegoldásait dicséri, nem javítja, majd a beszámolók végén ő is elmondja a véleményét a kérdésről, tehát a „tanítás” az utolsó fázisban zajlik. Így gyakorlatilag nem tart előadást a meghirdetett témákról.

- Socrative students és KAHOOT applikációk bemutatása, amelyet mobiltelefonnal használhatnak az osztályban lévők, és így interaktív feladatok oldhatóak meg. Az applikáció segítségével a tanulók eredményei és gyorsasága is kirajzolódik az ellenőrző fázisban
- Tantárgyi integrációra vonatkozó feladatot oldunk meg: hogyan viszed be a testnevelés órába a többi szaktárgyat (történelem, matematika), illetve hogyan viszed be bármelyik szaktárgy oktatásába a testnevelést?

Interkulturalitás és szubjektív észrevételek

A kurzus résztvevői 8 országból érkeztek. Ötfős török csoport érkezett egy kivételes adottságú török magániskolából. Az ellenkező végleten helyezkedett el a spanyol csoport, ők egy Madrid külvárosában lévő iskolából jöttek, ahol rengeteg a bevándorló, elmondásuk szerint Romániából érkeznek szegény családok. Komoly integrációs problémákat kell megoldaniuk, az iskola körülményei szegényesek. Jól felszerelt, saját uszodával rendelkező iskolából érkeztek a német kollégák, akik azonban a gyerekek olyan fokú motiválatlanságáról számolnak be, hogy rendszeresen 5 főnek tartják a testnevelésórát. Közben 25 fős szíriai és afgán menekültekből álló osztályt kellett indítaniuk az elmúlt tanévben, akikhez segítő szakembert rendelt ki az állam, hogy a szíriai és az afgán menekültek közötti véres konfliktust az osztályteremben oldja.

- A kurzus résztvevői több alkalommal tették fel hangsúlyosan kérdést: hogyan motiváljam a tanítványaimat? Mi a kulcs? Mi a „finn csoda”? Az előadóktól erre a következő válaszokat kapták:
 - kevés anyag kerüljön egy órára
 - sok időt hagyni az elmélyítésre
 - pozitív visszajelzésekkel támogatni, negatív kritikának nincs helye
 - kulcs a kommunikáció, egy tanárnak a legmagasabb szinten kell alkalmaznia a kommunikációs technikákat, a konfliktuskezelési technikákat

A kurzus résztvevői nem vagy kevéssé fogadták el a válaszokat, valamilyen konkrét kulcsot kértek. A finn előadók nem mondtak többet,

végső érvük ez volt: „Ha a tanár nem motivált a saját tantárgyában, akkor nem tud senkit sem motiválni.” Érdekes vita bontakozott ki, melyet egy olyan kolléga zárt le, aki eddig 3 alkalommal volt továbbképzésen Finnországban, és azt állította, hogy a finnek valóban így tanítanak, és ezekkel az eszközökkel motiválnak. Ezt a gyakorlatban is megtapasztaltuk: a délutáni foglalkozás 3 órákor véget ért, és azt a feladatot kaptuk, hogy öntevékenyen fedezzük fel sportcentrumot, és használják ki a lehetőségeket. Ezzel nem mindenki élt, de sokan biciklitúrára mentek, átúszták a tavat, szaunáztak, kapcsolatokat építettek ki egymással.

Számomra a kurzus – ki merem mondani – életre szóló élményt adott.

Ruff Zsuzsanna írása

A pályakezdő tanárok támogatása Finnországban

2014 óta mentortanárként dolgozom, iskolám pedig az ELTE-vel és a PTE-vel is partneriskolai kapcsolatban áll, így az utóbbi években több tapasztalatot szerezhettem az egyetemi hallgatók és pályakezdő tanárok magyarországi mentorálásának gyakorlatáról. Finnországban, az Erasmus+ pályázat keretében a salói Salon Lukio gimnáziumban és a Hermannin Koulu általános iskolában tett látogatásom kapcsán természetesen az is érdekelt, milyen hasonlóságok és különbségek vannak ezen a téren a két ország oktatásügye, a szándékok és a megvalósítás között.

A hasonlóság, hogy az utóbbi időben, a harmadik évezredbe lépve nálunk és Finnországban is egyre fontosabbnak tartják a pályakezdők szervezett formában való támogatását pedagógusi pályájuk kezdetén. A mentorálás nehézségeit is nagyjából ugyanazokon a pontokon látjuk: miközben a tanárjelölt, illetve kezdő tanár számos problémába ütközik (a tanítási tapasztalat hiánya, a diákokkal – és a szülőkkel – való kapcsolattartás kialakításának nehézségei, a tantestületbe való beilleszkedés nehézségei, amelyeket a szakirodalom összefoglalóan a

találó „valóságok” elnevezéssel illet), sokszor nehezen tud tanácsokat kérni munkájához, hiszen közben szakmai kompetenciáját is bizonyítani kellene, és esetleg nem akar a régebben tanító kollégákkal szemben egy alárendelt pozícióba kerülni új tantestületében.

Abban is egyezik a két ország felfogása, hogy a mentorálás sikerében kulcsfontosságúnak tartják a mentorok kompetenciáinak fejlettségét. Itt és ott is úgy gondoljuk, hogy a jó mentor szakmailag magasan képzett, képes a mentorált szükségleteinek a felismerésére, képes reflektálni a tanítási tevékenységekre, képes segíteni a mentorált reflektivitásának a fejlődését, valamint képes támogató légkör megteremtésére.

Magyarországon a tanárrá válás segítésére egyrészt a hosszú tanítási gyakorlatot vezették be, amelynek keretében a hallgatóknak egy féléves, 2018-tól pedig már egy egész tanéves iskolai gyakorlaton kell részt venniük az egyetemi képzés keretei között egy kijelölt tanár mentorálásával, majd a pályakezdő tanárokat is mentor támogatja első munkahelyükön. Sajnos egyelőre nálunk bárki mentorálhat, bár sokféle képzés létezik, semmilyen külön végzettséget nem kötelező szerezni a mentoráláshoz.

Finnországban a mentorok egyéves szakmai képzésen vesznek részt, amelynek tananyagában szerepel a kollegiális tanulás, a csoportfolyamatok és szociális kapcsolatok elmélete, a narratív módszerek elsajátítása, a tanulás mint dialógus, valamint a munkahelyi közérzet javításának elősegítése kommunikációval. Jelenleg egy – öt észak-európai ország, Dánia, Észtország, Finnország, Norvégia és Svédország oktatáskutatóinak együttműködésével kialakított – mentorálási program segíti a pályakezdő tanárokat. Korábban a finneknél is a pályakezdő – mentor páros közös munkája volt a támogatás alapvető kerete. Később az úgynevezett Kokkola-projekt keretében különböző típusú teameket kezdtek létrehozni (eltérően szervezve az általános (9. évfolyamig) és a középiskolai tanárok, valamint az SNI-s tanulókat tanítók esetében), amelyek négy-öt pályakezdőből és három mentorból állnak. Csoportos megbeszélések keretében találkoznak tanévenként hat-hét alkalommal. A projekt értékelése során eredményként foglalták össze, hogy fokozza a pályakezdők szakmai munkával való elégedettségét. Egyfajta együttműködő partnerség jött létre a kezdő és a tapasztaltabb kolléga között, szorongásmentes légkör és szakmai együttműködés alakult ki a csoporton belül, amely lehetővé tette különböző kérdések és problémák megvitatását. Fontos, hogy ebben a helyzetben a pályakezdő nem érez kisebbségérzetet a gondjai miatt, könnyebben mer feltenni úgynevezett

„buta kérdéseket” is, mintha a munkahelyén folytatna szakmai párbeszédet egy mentorral, aki egyben a kollégája is.

A tapasztalatok alapján indította el az említett öt észak-európai ország a VERME projektet 2009-ben. (Az elnevezés az angol „peer group mentoring” kifejezés finn megfelelőjéből [vertaisryhmämentorointi] ered.) A projekt workshopokon, képzéseken és konferenciákon keresztül segíti a kezdő tanárok támogatásának fejlesztését, a mentorálás kutatási eredményeinek és jó gyakorlatainak megosztását. Felfogása abban tér el a hagyományos megközelítéstől, hogy a mentor oldaláról a tudás egyoldalú megosztása helyett tapasztalatcserére épít, és ez nem két személy között, hanem csoportok együttműködése keretében történik. A tanulási folyamat középpontjába az egymástól tanulást állítja a problémák közös megoldása során. Megközelítésében a problémaközpontúságot és konstruktivista tanulásfelfogást képviseli. A kezdeményezésbe önkéntes csoportok kapcsolódnak be, ahol a mentorok és mentoráltak közösen beszélnek meg szakmai nehézségeiket, eredményeiket.

Napjainkban tehát a finnországi mentorálás a mentor – mentorált páros együttműködése helyett a csoportos tevékenységeket, a kívülről előírt, formalizált megoldások helyett az önkéntességet és az önállóságot, a segítő mentorszerep helyett a kölcsönösséget próbálja erősíteni a pályakezdő tanárok munkájának a támogatása során.

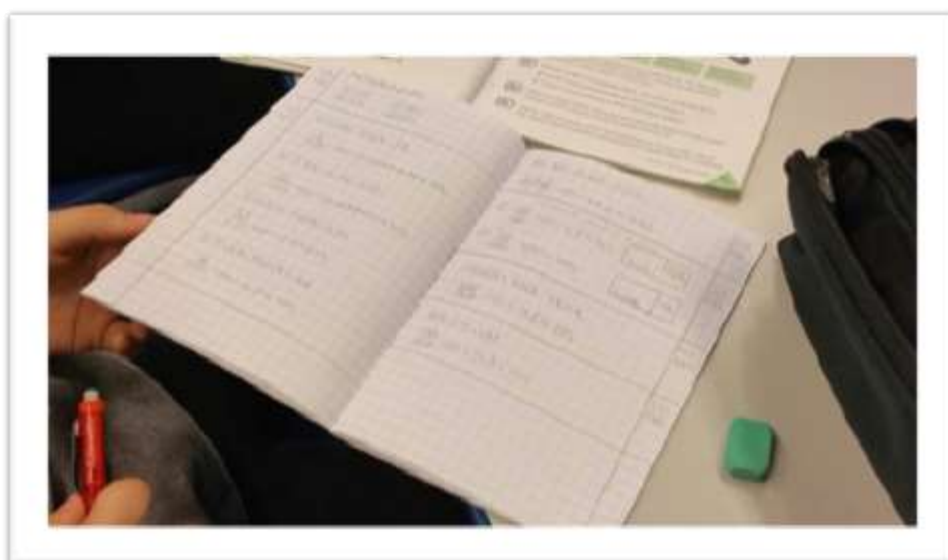
Baranyai Mihály írása

A finn iskola – sztereotípiák és a valóság; mi lehet a siker titka?

Finnországi iskolalátogatásaim során alkalmam volt szembesülni azzal, hogy a finnekről és a finn közoktatás jellegéről Magyarországon élő sztereotípiák több esetben mennyire távol állnak a valóságtól.

A finnekről úgy tartjuk, hogy nehezen barátkozó, távolságtartó és kevés beszédű nép. Én Finnországban ennek az ellenkezőjét tapasztaltam; akikkel kapcsolatba kerültem – elsősorban a partneriskolák pedagógusai, de a családtagjaik is –, mindannyian kifejezetten barátságos, szívélyes vendéglátók és közlékeny beszélgetőpartnerek voltak.

Egy másik közkeletű hazai vélekedésünk, hogy a „modern” finn iskolában már szinte csak számítógépes tanulás folyik, a tankönyveket felváltják az online tananyagok, a gyerekek füzetekbe, kézírással lassan már nem is írnak. Ezen a téren is az ellenkezőjét tapasztaltam; valójában a finn iskolákban ugyanolyan hangsúllyal használják a „hagyományos” és a modern, online eszközöket. Valóban van – kell is, hogy legyen – minden diáknál laptop vagy okostelefon minden gimnáziumi órán (ettől a tanévtől kezdve fokozatosan, 2019-ig teljesen online vizsgává teszik az érettségit is), de emellett minden felkeresett órán használtak tankönyveket és – sokszor nagyon szép kézírással, jól áttekinthetően vezetett – füzeteket is.

Két finn iskolában töltött néhány nap természetesen nem elegendő a finn közoktatás megismerésére és általános következtetések levonására, csak annyira tudok szorítkozni, hogy összefoglaljam, az általam látottak alapján milyen tényezők járulhatnak hozzá a finn diákok tanulási sikerességéhez.

Úgy tűnik, az iskolai hatékonyságnak nem feltétele sem a tanárok, sem a diákok munkájának külső, intézményen kívüli ellenőrzése. Finnországban nincs tanfelügyelet, nincsenek hazai standardizált mérések, a diákok első és egyetlen külső mérése az érettségi vizsga. Megfigyeléseim alapján – legalábbis a közoktatás magasabb szintjein – sem a tanórai differenciálás, sem a napjainkban sokat hangoztatott új típusú, mentori, facilitátori tanár-szerep nem szükséges feltétele a diákok jó szövegértési és feladatmegoldó képességének, hiszen az általam látott órák szinte kivétel nélkül eléggé konzervatív, frontális óraszervezési módban folytak, ráadásul nem a nálunk megszokott 45, hanem 75 percen keresztül.

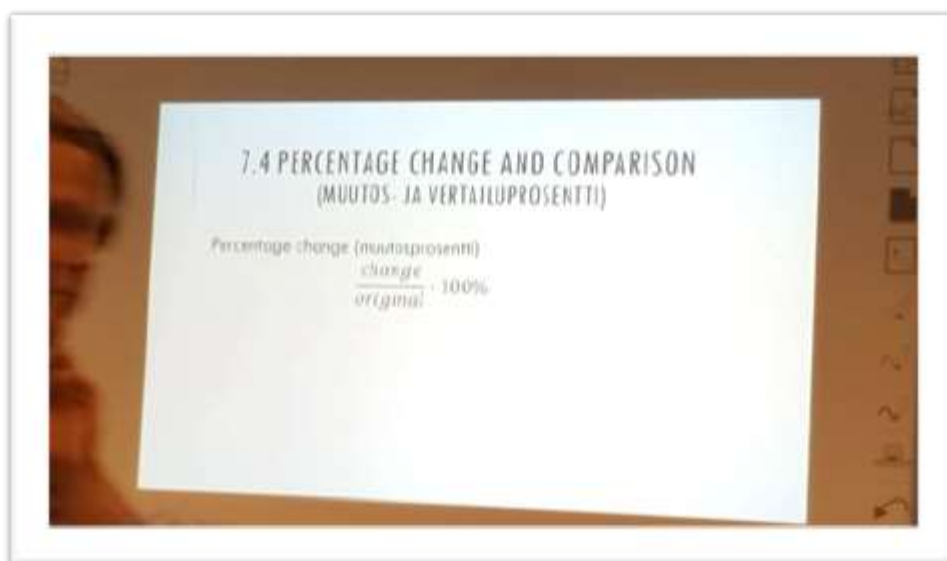
Az eredményességnek néhány fontos elemét viszont egyértelműen meg tudtam figyelni.

Az egyik lényeges tényező a finn társadalom viszonya az iskolához, a tanuláshoz és a pedagógusokhoz. Finnországban a tudás – gyakorlatilag minden társadalmi réteg számára – érték, ez erősen befolyásolja a fiatalok iskolával és tanulással kapcsolatos attitűdjeit. Finnországban hagyományosan minden korosztály sokat olvas – valószínűleg nem véletlen, hogy a finn diákok szövegértése jóval magasabb szintű, mint az OECD-átlag. Ha a hosszabb szövegek olvasása a fiatalok számára nem a mindennapi élet természetes része, hanem csak az iskolában végzett kötelező tevékenységek egyik részterülete, kicsi az esély a magas szintű olvasási, szövegértési kompetencia kialakulására. (Aligha véletlen, hogy az utóbbi időben Finnországban is megfigyelték az olvasás – azaz a hosszabb szépirodalmi vagy ismeretterjesztő művek olvasásának – visszaszorulását a fiatalok körében, és a PISA-mérések finn eredményei is gyengébbek lettek a 2000-2009 közöttinél.)

További kulcstényezők a bizalom és a szabadság, amelyet az oktatás minden szereplője, tanár és diák is élvez. Érdekes megfigyelés volt számomra, hogy a finn iskolában milyen kevés a „kényszer”, a kívülről előírt kötelezettség és külső ellenőrzés, ezzel szemben milyen nagy a tanárok és a tanulók szabadsága, önállósága iskolai munkavégzésük területén.

Megtapasztalhattam, hogy a finnországi iskolában mind a tanároknak, mind a diákoknak nagy az autonómiája és a saját munkájáért vállalt felelőssége. Van egy kötelező kerettanterv, de annak az anyagát a tanárok teljesen a saját belátásuk szerint tanítják. Részt vehettem két, azonos témájú történelemórán, ahol ugyanazt a témát (kolonializáció és imperializmus) két tanár teljesen más megközelítésben, más módszerekkel dolgozta fel. A magyarországgal összevetve elég nagy a diákok önállósága is a finn gimnáziumban. Ez megmutatkozik egyrészt a tantárgyválasztásban, az önállóan összeállított tanrendben, de abban is, hogy az órákon és a házi feladatokban is gyakori az önálló kutatómunka, továbbá a liberális légkörű órákon nem erőltetik, hogy a diákok a tanár előírásai szerint dolgozzanak, lényegében a saját belátásukra bízák, milyen mértékben és módon vesznek részt az órai munkában.

Amennyire megfigyelhettem, a finn iskolákban nem túl nagy az egy órán elvégzett tananyag mennyisége, minden bizonnyal sok időt szánnak a gyakorlásra, az ismeretek elmélyítésére. Két példa a látottakból: 13 éves diákok angol nyelvórán az egyszerű jelen idejű angol mondat kötött szórendjét tanulták, miközben már mindannyian elég jól beszéltek angolul. Számomra ebből úgy tűnik, a nyelvtanítás beszédcentrikus, a nyelvtani ismeretek tudatosítása sokszor csak utólag történik meg. 14 éves iskolások matematikaórán a százalékszámítás alapjaival ismerkedtek, ráadásul nem matematikai szakkifejezésekkel, hanem életközeli példák (bolti árengedmény mértékének kiszámítása) alapján megbeszélve; nálunk ilyen feladatokkal már évekkorábban találkoznak a tanulók. A befogadható mennyiségű tananyag több sikerélményhez juttathat minden diákot, amelynek a motiváló hatása egyértelmű.

Nyilvánvaló, hogy egy ország közoktatási rendszerének a magasabb vagy alacsonyabb fokú hatékonyságát az általam leírtaknál több, összetettebb tényezők eredményezik, én itt csak arra vállalkozhatok, hogy a saját megfigyeléseimet összegezzem, lehetőleg tartózkodva a pozitív vagy negatív minősítésektől. Mindenesetre úgy gondolom, hogy ez a néhány megállapítás is alkalmas lehet a finn oktatásról, a sokat emlegetett „finn csodáról” meglévő képünk pontosítására, konkretizálására, a hazai helyzettel való összevetésre, ennek alapján saját tanítási módszereink, stílusunk átgondolására.

Baranyai Mihály írása

Pedagógiai módszerek és értékelés – néhány megfigyelés finn iskolákban

Csak négy napot tölthettem a finn közoktatás helyszíni tanulmányozásával, megfigyeléseim így természetesen esetlegesek, ezekből általánosítható következtetést nem szabad levonni. Azonban úgy gondolom, így is tanulságosak lehetnek számunkra, hiszen egy, a PISA-felmérések sikere miatt sokfelé követésre érdemes példának számító oktatási rendszerről adnak „helyszíni beszámolót”.

A Salói Középiskolában (Salon Lukio) általam látott órákon az alkalmazott pedagógiai módszereket a rendelkezésre álló technikai eszközök tudatos alkalmazása jellemezte. Az óravezetés többnyire frontális volt, rövidebb ideig tartó csoportos és/vagy párban végzett munkával, amelyet közös megbeszélés követett. A saját és kollégáim gyakorlatához hasonlóan általános az órákon a PowerPoint, a tankönyv és munkafüzet használata, történelemórákon az oktatásban használható filmek megtekintése és elemzése. A lehetőségekkel élve gyakori a tanulók internethasználata az órákon, megadott témakörben való kutatómunka formájában, illetve megszokott az internetes kutatásra alapozott házi feladat is. Alkalmam volt látni a Kahoot osztálytermi játék alapú értékelő rendszer használatát is, ami számomra is ismert, de ingyenesen elérhető wifi nélkül egyelőre óráimon nem nagyon tudom alkalmazni. Mindenesetre látható volt, hogy az ilyen alkalmazások használata jelentősen motiváló hatású, „mozgalmasabbá” is tette a tanítási órát.

A látott órákat a hazai módszertani ajánlásoktól – számomra meglepő módon – eltérően meghatározta a tanári kommunikáció. A jellemzően prezentációval kísért tanári előadásokat csak ritkán szakította meg a diákok hozzászólása – tanári kérdésekre adott válaszok formájában. Jellemző adat, hogy egy 75 perces órán a jelen lévő 31 diákból heten szólaltak meg, közülük is csak négyen több alkalommal. Csak egyetlen órán figyeltem meg, hogy egy diák tett fel kérdést a tanárnak, az összes többi alkalommal a tanári kérdésekre válaszoltak a diákok. Az órák természetesen finn nyelven folytak, ahol az elhangzó szöveget nem értettem, de részben az általam is értett kifejezésekből (pl. országnevek), részben a tanulói válaszok rövidségéből azt a következtetést vontam le, hogy a tanári kérdések zömmel nem gondolkodtatók, hanem adatra, tényre rákérdezőek voltak. Ugyanezt figyeltem meg a Kahoot alkalmazásakor is, a 13 kérdéses feladatsor – ahol négy válaszból kell a

helyeset kiválasztani – kizárólag adatokra (az Európai Unió kialakulásának történetéhez kapcsolódó események dátumai, országok száma, helyszínek stb.) kérdezett rá, nem „kompetenciafejlesztő” jellegű volt. Egyetlen olyan órát láttam (finn nyelv, a téma: szövegfajták), amelyen az óra jelentős részét csoportmunka, majd annak a megbeszélése tette ki. Az is megfigyelhettem, hogy a minden tanteremben ott lévő interaktív táblákon egyszer sem végeztek interaktív feladatot; kizárólag vetítőfelületnek és – a hozzá tartozó speciális tollal – írótablának használták.

A felkeresett általános iskolában (Hermannin Koulu) tájékoztatót hallhattam az idei tanév nagy újdonságáról, az új kerettantervről is. Ez azt tűzi ki célul, hogy a tanulást a való élethez mind inkább közelítve a hagyományos, tantárgy-alapú tanulást a jelenség-alapú tanulással váltsák fel (illetve egyelőre inkább egészítsék ki), ahol egy-egy, lehetőleg a diákok által önállóan választott témakört, jelenséget az egyes szakterületek eszközeinek kombinálásával dolgoznak majd fel. Természetesen a finn közoktatás szellemiségének megfelelően ezt nem előíró jelleggel teszik, a pedagógusok nagy önállóságot kapnak abban, milyen mértékben és milyen ütemben kapcsolódnak bele ebbe az új típusú tanulásszervezési módba, ahol a törekvés szerint a tanulás helyszíne is egyre kevésbé fog hagyományos osztályteremre emlékeztetni. Az iskolának ezt az újfajta tanulásszervezését nagyon lelkesen támogató, elkötelezett igazgatónője szerint – bár az írást és olvasást a hagyományos módon kell megtanítani neki – már egy első osztályos tanuló is képes a saját tanulásának ilyen, jelenség-alapú megszervezésére.

Az egyéni bánásmód érvényesülésének szép példáját láthattam ebben az iskolában, ahol a finnül még nem beszélő bevándorló diákok kis csoportját is felkereshettem. Addig tanulnak ott a diákok, amíg nyelvismeretük nem teszi lehetővé a korosztályuknak megfelelő finn osztály haladásába való bekapcsolódást. Itt a cél nemcsak a finn nyelv elsajátítása, hanem a különböző kultúrák iránti tolerancia kialakítása is. A csoportban a finn pedagógus vezetésével együttműködik többek közt afgán, iráni, palesztin, lengyel gyerek, akiknek eddigi életútja nyilván nagyon különböző, de toleranciából keveset tapasztalhattak, itt az iskolában viszont az egymás és a többségi társadalom elfogadására próbálják nevelni őket, nagy empátiával. Számomra ez a látogatás arra mutatott egy példát, hogy milyen módon lehet valóban sikeresen megoldani az egyéni bánásmód érvényesítését az azt igénylő gyerekek számára.

Az iskolai értékelésről viszonylag kevés tapasztalatot szereztem, de részben megtudtam, részben megfigyeltem ennek is több elemét. A tanárok munkáját csak az igazgató ellenőrzi (akinek a kinevezése a nyugdíjazásig szól), tanfelügyelet vagy más külső minősítés nincs. A diákok munkáját a tanárok értékelik, a hazaihoz hasonló módokon: az órákon gyakori szóbeli visszajelzésekkel, pozitív megerősítésekkel, esetenként (főleg a hathetes periódus végén) írásbeli felmérésekkel, de láttam példát arra is, hogy a sikeres feladatmegoldásért az órán jutalomkönyvet kapott a diák. Az érdemjegyeket és a hiányzásokat sok magyarországi iskolából is ismert módon az elektronikus naplóban rögzítik. A diákok osztályozása a gimnáziumban négyestől tízesig terjedő skálán történik, és ha egy tanuló két négyest kap egy kurzuson (azaz egy hathetes periódusban tanult tantárgy óráin), az a kurzus nem teljesítettnek számít, ebben az esetben azt az órát egy következő alkalommal újra felveheti. Ugyancsak nem teljesítettnek minősül a kurzus, ha a hat hét alatt háromnál többször hiányzik az óráról a diák. (Több hiányzás esetén egyedi kérelem alapján az igazgató adhat engedélyt arra, hogy mégis szerezzen osztályzatot az adott tárgyból a tanuló.) Ha valaki valami miatt (akár sok teljesítetlen kötelező kurzus, akár sajátos nevelési igény vagy például versenysport) nem tudja három év alatt elvégezni a gimnáziumot, négy évig is járhat oda.

A középiskolába felvett diákok néhány százaléka nem szerez érettségit, azaz valamilyen okból félbemaradnak a tanulmányai. Ez a tény is mutatja, hogy a finn iskolai modellt nem szabad valamiféle tökéletesen működő mintarendszernek tekinteni; itt is vannak botlások, bukások. A finn oktatásirányítás célja, hogy a kimaradási arányt a jövőben csökkentsék, hogy még kevesebb legyen az olyan gyerek, akinek az életpályája ilyen kudarccal kezdődik.

Baranyai Mihály írása

A finn iskola – iskolai légkör

Magyarországról érkezve feltűnő, hogy a finn iskolák légköre milyen nyugodt, stresszmentes. A folyosókon nincs zajongás, az órákon derűs, oldott a hangulat, nyoma sincs a nálunk gyakran tapasztalható feszültségnek, kapkodásnak. Az volt a benyomásom, hogy mindenki magától értetődő természetességgel végzi az iskolai munkáját. A „becsöngetés” zenei dallamára megkezdődő órákon a gimnazisták sokféleképpen viselkedtek – sokan füzetekbe jegyzeteltek, mások a laptopjaikon dolgoztak, de olyanok is voltak, akik szemmel láthatóan nem kapcsolódtak be az órai munkába (pl. többen játszottak a számítógépeiken vagy chateltek), sokan a feladatmegoldás közben zenét hallgattak okostelefonjaikról. A tanárok sehol sem erőltették az általuk előírt tevékenységek előírt módon való végzését, elfogadták a diákok különféle magatartását, ami azonban sosem volt zavaró az óra menetére. Amikor önálló munkára került sor, megfigyeltem, hogy egyes diákok csoportban, mások párban, többen egyedül dolgoznak – ki-ki a saját személyiségének, esetleg pillanatnyi hangulatának legmegfelelőbb módon. A tanárok és a diákok kommunikációját az udvarias, barátságos, visszafogott, tisztelettudó, elfogadó mentalitás jellemezte. Barátságosan kollegiális légkör uralkodott a tágas és kényelmes tanári társalgóban és az iskolák igazgatói irodáiban is.

Pasi Sahlberg A finn példa (Finnish Lessons) című könyvében leírja, hogy kutatások szerint a fiatal finn pedagógusok pályaválasztását motiváló tényezők közül az elsődlegesek a magas fokú szakmai önállóság és a magas szintű társadalmi megbecsültség. Biztos, hogy egy finn iskolában sem problémamentes a mindennapi munka, de az érzékelhető, hogy az állami oktatásirányítás és a társadalmi közeg is kifejezetten támogatóan viszonyul a pedagógusokhoz, ami az ő közérzetükre, és ezáltal az iskola hangulatára is pozitív hatással van. A finn iskola olyan munkahely, ahol a tanárok megbecsültnek, munkájukban önállónak és elismertnek érezhetik magukat, a diákok pedig jó tárgyi feltételek között, önállóságukat és felelősségérzetüket erősítő közegben tanulhatnak nap mint nap.

Baranyai Mihály írása

A tanulás időkeretei a finn közoktatásban

A finn közoktatás szerkezetében a tankötelezettség 7-16 éves kor között kilenc tanév. Az általános iskola első hat évében a mi alsó tagozatunknak megfelelő osztálytanítós rendszerben tanulnak a diákok, ezt követi 13-16 éves kor között a hazai felső tagozathoz hasonló alsó középfokú iskola. Ezután, 16-19 éves koruk között járhatnak a diákok a hároméves gimnáziumba. (Innen – ahogy az érettségit adó szakközépiskolákból is – bármelyik felsőoktatási intézményben továbbtanulhatnak a diákok.)

Újabban Magyarországon is felmerült a kilenc évfolyamos általános iskolai képzés bevezetésének lehetősége, az alsó tagozatos időszak megnyújtásával, a kulcskompetenciák sikeresebb megalapozásának érdekében, ám a finn közoktatás időkeretei ennél sokkal jelentősebb mértékben különböznek a magyarországitól. Például a finn gimnáziumokban a tanév öt, hathetes periódusra oszlik. (A 2016-2017-es tanévben a tanítás 2016. augusztus 11-től 2017. június 2-ig tart, a hathetes egységeken belül van téli és tavaszi szünet is.) A diákok már tavasszal megkapnak egy tantárgykínálatot, amelyből válogatva – a hazai egyetemistákhoz hasonlóan – összeállítják a következő évi tanrendjüket. Egy-egy tárgyat egy hathetes periódusra választanak, azaz hathetenként változik az órarendjük.

Vannak kötelező tárgyak, ilyen a finn és az angol, ezeket mindenki mindig tanulja, a magyarországi értelemben vett iskolai osztály tagjai csak ezeken az órákon vannak együtt, más órákon az arra a kurzusra jelentkezett diákokkal alkotnak csoportot. Vannak olyan tantárgyak, amelyeket kötelezően tanulni kell (pl. matematika, svéd nyelv, történelem stb.), de hogy ezeket mikor veszi fel a diák, az a saját döntésén alapul, továbbá vannak fakultatív tantárgyak is. A minimálisan kötelező óraszám fölött is felvehetnek tárgyakat érdeklődésük alapján, például megteheti egy diák azt is, hogy a tanév minden szakaszában tanul történelmet, de csak három hathetes egységben kötelező. A kapott tájékoztatás szerint a diákok többsége a kötelezőnél több tantárgyat vesz fel, a maximális óramennyiséget az órarend keretei szabják meg. Az egyik megkérdezett elsőéves gimnazista például a finn és az angol mellett matematikát, fizikát, biológiát, német és svéd nyelvet tanul az első hathetes periódusban, később pedig majd más tárgyai lesznek.

A tanítási órák 75 percesek (8:00–9:15, 9:30–10:45, 11:00–12:45, 13:00–14:15), a harmadik órát egy félórás ebédszünet szakítja meg. A

finn közoktatásban minden diák ingyenesen kap ebédet az iskolai menzán, amit a legtöbben igénybe is vesznek, bár nem kötelező az iskolai étkezés. Ekkor holmijukat a bezárt tanteremben hagyják, a tanulók és a tanárok nyugodt tempóban megeszik könnyű, tápláló és egészséges ebédjüket, majd folytatódik a félbehagyott tanítási óra.

A magyar iskolákból ismerős délutáni, tanítási időn kívül szervezett programok itt szinte ismeretlenek, viszont a diákok Finnországban is rendszeresen kapnak otthonra házi feladatokat, a magyarországihoz hasonló módon. Az általános iskolákban a tanítási órák 45 percesek, de megfigyelésem szerint gyakran tartanak „tömbösített” órákat; az általam látott órarendben például matematika, matematika, zene, finn, finn órák követték egymást.

Az idei tanévtől fokozatosan bevezetendő „jelenségalapú oktatás” biztosan alaposan átalakítja a tanítás időszervezését is az általános iskolában, de ennek a hatásait majd csak a következő években lehet megfigyelni. Mivel a tanárok óraterhelése nem túl nagy, az iskolai órák között is jut idejük az órák előkészítésére, de természetesen nekik is akad a tanítási időn kívül is munkájuk az órákra való felkészüléssel. Amikor azonban hazai cikkekben azt olvassuk, hogy egy finn tanár maximum négy órát tanít naponta, ne feledkezzünk meg róla, hogy ez az ottani gimnáziumban négy, 75 perces órát jelent.

(Tapasztalataimat az Erasmus+ pályázat keretében a salói Salon Lukio gimnáziumban és a Hermannin Koulu általános iskolában szereztem.)

Baranyai Mihály írása

Jó gyakorlatok a német iskolákból

2016. júniusában a brémai LiS (Landesinstitut Bremen) továbbképzésének keretében Rácz Edina kolléganőnk a “Korai Nyelvtanulás” kurzus keretében intézményeket is meglátogatott. (Schule an der Grambker Heerstraße, Schule Am Pfälzer Weg, Schule Am Weidedamm, Grundschule am Baumschulenweg, Schule an der Gete). Beszámolójából szemelgetünk.

A tanítás témakörökben folyik, minden oldalról történő készségfejlesztéssel. Egy-egy témát rengeteg szempontból közelítenek meg. A “Színek” témaköréről például a Színprojekt c. cikkünkben írtunk. írtunk.)

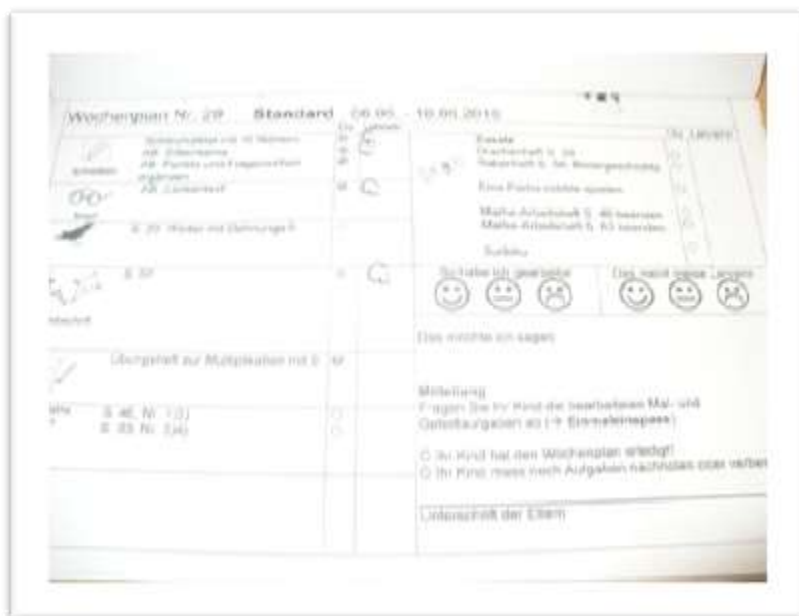
A tanulók padjának sarkában egy kis, felragasztott cédulán megjelenik a saját maguk által az adott időszakra kitűzött cél. Pl.: “Sokat fogok jelentkezni.” “Figyelek az írásképemre.” Így mindig előttük van, hogy mit szeretnének elérni.

A termék falain számos önfejlesztő felirat olvasható. Pl.: “Szabad hibázni.”

Minden teremben van két számítógép (nem a tanári asztalon), ezekhez lehet ültetni az egyéni feladatot végző gyerekeket.

A feladatokat egy hétre előre ütemezik a gyerekek számára. Kijelölik például a könyvben, hogy melyik oldal mely feladatát kell majd elvégezni. Vannak szorgalmi feladatok is. A tanár ezeket a feladatokat hetente ellenőrzi, de a tanuló is értékeli saját teljesítményét, és a szülővel is láttamoztatják a végzett munkát.

A gyerekek munkáiból portfólió készül. Ez egy dosszié, amely az év közben készített dolgozatokat, rajzokat, otthoni munkákat tartalmazza. Az év végén megkapják a gyerekek.

Nagy a gyerekek szabadsága a feladatvégzésben, és ehhez nagy felelősség is társul.

Egy tanítási óra 60 vagy 90 perces. Délután házi feladatot csinálnak a gyerekek, de valamilyen más délutáni foglalkozáson is mindenkinek részt kell vennie. A cél mindenestre az, hogy otthonra már ne maradjon elkészítendő házi feladat.

Minden nap elején felsorolják, hogy aznap milyen órák lesznek, mit fognak tanulni.

A napot személyes élményekkel kezdik. Például a születésnapos tanuló megkínálja a többieket valamilyen finomsággal.

Csoportos munka esetén a padokon kártyákkal jelzik, hogy csendes, suttogós vagy hangos feladat van-e. Ha túl hangosan dolgoznak, azt gonggal jelzi a tanító.

Minden órán van pedagógiai asszisztens, aki segíti a tanító munkáját, a lemaradó gyerekek haladását.

Az iskolában ebédelnek. Abból és annyit vesznek, amiből és amennyit akarnak. Minden nap van leves és édesség is. Havonta 27 eurót fizetnek az étkezésért.

A gyerekek gazdálkodó tevékenységet is végeznek, ebben a szülők is segítenek. Például csirkéket tartanak, ezeket nyáron, a szünidő alatt is

ellátják. Az osztályok felelősek valamilyen állatért, például méheket tartanak.

Minden gyereknek van egy "saját" fája, amit ő gondoz.

Az óráközi szünetekben nincs ügyeletes tanár. A gyerekeknek meg kell tanulni, hogy felelősek a testi épségükért, például ha valaki leesik, az fáj.

Minden nap tartanak a tanárok megbeszélést. Minden tanár minden eseményről tud. A gyerekek képei kint vannak a tanári falán, így azokat is ismerik, akiket nem tanítanak.

Az iskolaigazgatók látogatják egymást, és átveszik egymás jó gyakorlatait.

Rácz Edina írása

Feljegyzés az Otto Wels Grundschule működéséről

Az iskola Berlin Kreuzberg kerületében található, parkos fás övezetben. A XX. századi belső lakóöv jegyeit mutatja. A hatvanas évek után itt találtak lakhatást az első török bevándorlók. A kerület igen színes, mind építészeti, mind lakói szempontjából. A tömbrehabilitációk alkalmával a művészek is megtalálták maguknak ezt a Berlin belvárosában található izgalmas lakhelyet. A jelenlegi migráció menekültjeit a városnak erre a területére is helyezték, ideiglenes szállások és tornatermek felhasználásával.

Az Otto Wels Grundschule egy általános iskola, ahol 5 évestől 12 éves korig tanítják a gyerekeket. Jelenleg 550 diákja és 48 tanára van. Jelenleg, igazgatóváltás miatt, a tanév végéig megbízott igazgató irányítja az iskolát. Az első 3 évben összevont korosztályú, úgynevezett JÜL (Jahrgangsübergreifendes Lernen) módszerrel tanítanak. Ez a rendszer a helper szindrómán alapszik, melyet a hazai óvodákból már ismerhetünk. Az osztályok 22-26 fővel működnek, melynek 1/3-a elsős, 1/3-a másodikos és 1/3-a harmadikos. A tantestület erősen megosztott a rendszer használatában. Jelenleg 12 „alsó tagozatos” JÜL osztály működik az iskolában. A „felső tagozat” 4-6. osztályig a nálunk is alkalmazott homogén korosztályú osztályokba jár.

Berlinben 114 iskolában folyik hasonló oktatás, 19-ben párhuzamosan mindkét módszert alkalmazzák. A középiskolai oktatás a 7-10. osztályig tart. Segítöm, Frau Czimmermann, már 25 évvel ezelőtt, a délszláv háború idején, kezdte a menekült gyerekek „betagosítását” a német iskolarendszerbe. E tapasztalat miatt jelenlegi iskolája nagyon örült 2 évvel ezelőtti megjelenésének. A tanárnő javasolta, hogy az újonnan érkező gyerekeket, akik sem európai kultúrával, sem német nyelvismerettel nem rendelkeznek, egy külön osztályba (temporére) irányítsák, ahol a tanárnő vezetésével ismerkedhetnek meg az alapvető szokásokkal, magatartási formákkal és a német nyelvvel. Csoportjában hat évestől kilenc éves korig tanulhatnak a menekült gyerekek. A tanárnő magyarországi tanítói végzettségét csak részben fogadta el a német állam, tehát helyben ismét elvégezte a tanítói szakot technika és földrajz szakkollégiummal, majd a német idegen nyelv szakot, mellyel más anyanyelvűeknek taníthat németet.

A menekültek számának növekedésével az iskolának szüksége volt egy Willkommesklasse nyitására is, ahol a kilenc évesnél idősebb, de még az alapfokú oktatásba tartozó menekült gyerekeket tanítják az európai szokásokra, német nyelvre, írásra és olvasásra. Ezek az osztályok nagyon színesek. A csoportlétszám gyakran változik. Újabb tanulók érkeznek a csoportba illetve hagyják el azt például azért, mert a gyereket és családját kiutasítják az országból. Ezeknek az osztályoknak az elsődleges feladata a toleranciára való nevelés, hiszen gyakori, hogy az iskolában olyanokkal kell együttműködni a gyerekeknek, akikkel hazájukban szüleik harcban állnak. A szülőknek együtt kell működniük az iskolával, mert kiutasítás vár azokra a családokra, akik iskoláskorú gyerekeiket nem taníttatják. (Ebből is adódnak konfliktusok a családban, gondoljuk el, hogy a gyerek többet tud a szüleinél. A hospitálásom alkalmával a temporére osztályt látogattam, ahol jelenleg 9 gyerek ismerkedik a német nyelvvel és szokásokkal. 2 kislány, akik farszi nyelvűek Irakból és Pakisztánból menekültek. A 7 fiú közül egy moldáv, hat arab Szíriából és Irakból. Ketten szeptember óta járnak az osztályba, heten április 16-án érkeztek.

Az iskolától novemberben elvették a különálló tornatermet, melyben 150 menekültet helyeztek el. Innen 4 gyerek járt a csoportunkba. (Az egyikük családja úgy döntött, hogy a tanítás végével visszamennek Irakba.) Az iskolai életet is a menekültek szigorú napirendjéhez igazítottuk (ételosztás). A többi gyerek menekült otthonban vagy ideiglenes szállón illetve egy család bérlakásban élt látogatásom idején. Az iskolában a 9 évesnél idősebb menekült gyerekeket az idén alapított Willkommen Klasse-ba irányították, ahol jelenleg egy archeológus doktor tanítja a fiatalokat a betűvetésre, német nyelvre és az európai kultúrára.

Minden kollégának el kellene mennie egy ilyen fantasztikus tanulmányútra, hogy elhelyezhesse önmagát és iskoláját a világ oktatási rendszerében, nyitott tudjon lenni változásokra, javaslatot tudjon tenni változtatásokra. Az önálló tapasztalatszerzés nagyon hatékony módszere az önképzésnek. Az Erasmus+ célkitűzéseit megismerve célzott kérdéseket tudtam megfogalmazni a befogadó intézmény munkatársának. A tanulmányút rávilágított arra, hogy nemcsak magas szintű pedagógiai ismeretekkel kell rendelkeznie egy tanárnak, hanem empátiával, szociális érzékenységgel is. Nagyon sokat tanultam a tolerancia terén kollégámtól. Olyan rezdüléseket vett észre és értelmezett a csoporton belül, melyeket én észre sem vettem.

A Willkommensklasse tanári kihívás minden pedagógusnak. Csak alapos kulturális háttér ismeretével szabad belefogni az integrálásba. Meglepő volt a nyelvtanulás gyors sikere. A gyerekek 3 hónap alatt képesek voltak német mondatokat alkotni és szavakat betűzni. Motiváltabbak voltak környezetüknél.

A magyar diaszpórában élőkkel való beszélgetésnél a német és a magyar oktatási rendszeren kívül a bolgár oktatással is módomban volt megismerkedni. Ez is szélesítette ismereteimet. Berlin tartományi jogú város iskolarendszerében az alap és a középfokú oktatás ingyenes. Az „alsó tagozat” 3 éves és két alapvető módon szerveződik, vagy JÜL, vagyis heterogén osztályokat hoznak létre a 6-9 évesek között, ekkor az osztálynak valamilyen közös nevet adnak (oroszlán, hegy stb.) vagy a JABEL, vagyis homogén korosztályú, nálunk is ismert felosztás szerint tanulnak. A felső tagozaton csak JABEL osztályok vannak. 7-10.-ig tart a középiskola, sokban azok közül alapfokú szakmai ismeretet is kapnak a diákok. Nagyon jónak tartottam a speciális képességű (SNI-s és BTMN-es) gyerekeknek fenntartott iskolatípust. Ezekben az iskolákban 4-10-ig oktatják a gyerekeket, egy traumával kevesebb, mert nincs középiskolai felvételi, illetve a tankötelezettség végéig szakmát is tanulnak a tanulók egy olyan környezetben, amelyet már megszoktak.

Az iskolák szabadon választhatják meg pedagógiai programjukat, arculatukat, de az országos tantervet be kell tartaniuk. Céljuk, hogy minél több diáknak és családnak nyerjék el a tetszését. Ez az ösztönző megújulásra serkent. Az iskolákban lenyűgözött a tárgyi és személyi feltételek magas színvonala. Mindenhol volt digitális tábla. Bár sok helyen a számítógéppark elavult és lassú volt. Az osztálytermek számítógépeit a gyerekek is használhatták, napközben pl. 15 perc jutott minden gyereknek. Mobiltelefon használatát az órán nem tapasztaltam. Kevés tankönyvük van a gyerekeknek. A tananyag mindig befejezhető. A

JÜL osztályokban egy témát 3 szinten beszélnek és dolgoznak fel a gyerekek.

A pedagógusok kormegoszlása sokkal kiegyensúlyozottabb a hazainál. Sok fiatal pedagógussal találkoztam, de sok 60 év feletti kolléga is dolgozik a tantestületekben. Hiányszakos, mint nálunk, a középiskolai informatika- és a reálszakos. 15 éve felfüggesztették az állami hivatalnok státuszt a pedagógusoknál, így akár 1000 € különbség is lehet a fizetések között. A magasabb besorolást vizsgával lehetett elérni.

Éreztem az iskola működésén, hogy a fő cél az, hogy a gyerekek és a kollégák is szeressenek iskolába járni. A diákok saját haladási sebességükkel érhessék el a lehető legtöbb eredményt. Az iskolákban inkább a gyakorlatias szemlélet uralkodik, mint az elméleti. Az intézményekben ritkán van csengő. Az OWG-ben 10.45-kor nagyszünetről csengetnek be. A többi időt a pedagógus osztja be, kb. 45 perces időtartamokra, de ha a feladat megkívánja, akkor hosszabb időt is tölthetnek a megoldással. Nincs időbeli kötöttség. Új feladat kezdetét vagy végét, illetve a fegyelmezést mindenhol egy kedves hangú eszköz (cintányéros maci, kis dob, játékharkály stb.) jelezte.

A temporére osztályban minden napot ráhangolással kezdtünk. Órarend itt nincs, de napirend van, melyet kis képes ábrákkal reggel a táblára kitettünk. Ha végeztek valamelyikkel, akkor jutalomként az egyik gyerek levehette azt. A nagyszünethez alkalmazkodtunk mi is. A hetirendben volt muzsika, rajz, matematika és írás, betűzés és sport. Más osztályokban, ezenfelül, volt iszlám- és angolóra is. Lehetett napközit is választani, azoknak 16 óráig tartott a tanítás ugyanúgy, mint az egésznapos iskolába járóknak.

Az OWG-be többnyire török nemzetiségű gyerekek járnak. A tanárok között és a titkárságon is vannak török anyanyelvűek. A szülők számára biztosítottak egy kis külön helyiséget, melyet teaházként használnak, ahol megbeszélhetik gondjaikat. A szülők szabadon járhatnak be az iskolába. Kolléganőmnek más módja nem is nagyon lett volna a kapcsolattartásra, sokszor a gyerekek „fordítottak” a felnőttek közötti párbeszédben. A tanárnő a szülőket is „tanítja”. A montessori (Clara Grünwald Grundschule) iskolában 9 tanítási órájuk volt a gyerekeknek 8.15-től 16.20-ig. Ezek között sok volt a szünet és a művészetek óra. A gyerekek szerint nem nehéz az iskola. A speciális (Adolf-Reichwein-Schule Sonderpädagogisches Förderzentrum) oktatást igénylő gyerekek iskolájában kicsit több „házi feladattal” találkoztam, melynek a célja inkább az volt, hogy a családok többet foglalkozzanak sérült gyermekükkel. A házi feladat minimális volt mindhárom iskolában a magyar rendszerhez képest.

A kolléganóm a városnéző programokat úgy állította össze, hogy azok elsősorban a vállalt projektet szolgálják. Így jutottam el egy közösségi parkba, ahol a „lefoglalt” parkot ökoszisztémaként kezelik. Megnézhettem a jövő játszóterét a Game Science Centrumban. A többi időt a projekt végrehajtásával töltöttük.

Braxátor Marianna írása

A svéd oktatási rendszer sajátosságai magyar szemmel

A Fesch- Forum Eltern und Schule „Individualisiertes Lernen in schwedischen Schulen” (Egyénre szabott oktatás a svédországi iskolákban) címmel meghirdetett program tapasztalatai

A meglátogatott iskolák a következők voltak: International school in Helsingborg, Tågaborgsskolan in Helsingborg, Kullagymnasiet in Höganäs, Europaportens skola Malmö, Ekeby skola in Ekeby.

Svédországban 9 évfolyamos az általános iskola és 3 év a gimnázium,. 7-16 éves korig tart a tankötelezettség, de 6 évesen szinte minden kisgyermek az ún. „förskolaklass” nulladik évfolyam programjában vesz részt, előtte 1-5 éves korban az óvoda különböző formáit vehetik a szülők igénybe. A gimnáziumban szakképzési vagy felsőoktatási tanulmányokra felkészítő program közül választhatnak a tanulók az elért teljesítményeik alapján.

Az iskolai értékelés nem osztályzatokkal, hanem egy A-F skálán történik, ahol az „A” a legjobb minősítés.

Svédország az állami költségvetésből viszonylag nagy összeget szán az oktatásra, hiszen az oktatásba pénzt kell fektetni, ahhoz, hogy jól működjön. Azt vallják, hogy egy társadalmat az oktatással lehet formálni. Az iskolák önkormányzati fenntartásúak, ezért megyéenként eltérések

lehetnek. A szabad iskolaválasztás miatt az iskoláknak olyan programot kell nyújtaniuk, természetesen az országosan kötelező tanterv elvégzése mellett, hogy minél több tanuló válassza az adott iskolát.

Az iskolák tárgyi és személyi ellátottsága nagyon magas színvonalú, az iskola költségvetéséből a tantárgyakhoz minden szükséges eszköz igényelhető. A legtöbb órán, foglalkozáson két felnőtt van jelen, két tanár, vagy asszisztens, adott esetben tolmács vagy mentor. A tanulók számára ingyenes az oktatás, beleértve a felszerelést, az étkezést, az egyéb programokat, az utazásokat. Minden egyes gyerek rendelkezik lappal vagy tablettel, amit az iskolától kap, és amelyet haza is vihet, hisz sok esetben nincsenek tankönyvek.

A készségtárgyak tanítása különösen az általános iskolában nagy hangsúlyt kap, aminek színvonalas oktatásához természetesen az ahhoz szükséges felszerelések bősége hozzájárul.

Fejlesztési tervek

Az intézmények működését leginkább az a szemléletmód határozza meg, hogy az iskolák célja, hogy minden tanuló jól érezze magát az iskolában, mindenki megkapja a számára szükséges támogatást, segítséget és saját fejlődési ütemében a lehető legjobb eredményt érje el. A tanulók személyiségjogaik sérthetetlenek. A tanárok a tanulók saját előre haladásuk iránt vállalt felelősségére, önállóságukra építenek, amit többféle módszerrel támogatnak is. Negyedévente-félévente a szaktanárok, a mentorok fejlődési megbeszélést tartanak a tanulókkal és a szülőkkel. A tanulóknak reflexiót kell írniuk az addigi tanulmányi előmenetelükről, és írásban el kell készíteniük a fejlődési tervüket a következő félévre.

Az osztálylétszámok általában 15-25 fő között vannak. Nagyon hasznos, amikor egy-egy osztályon belül kisebb csoportokat külön mentortanár segít.

Gyakori, hogy a tananyagot tantárgycsoportokban, tantárgyakon átnyúló projektekben oktatják. Több iskolában beszámoltak róla, hogy a napot egy 15-30 perces mentori megbeszélés indítja, vannak olyan évfolyamok, ahol minden reggel hangos felolvasást tartanak.

A tanulók kb. 10-20 százalékának külföldi gyökerei vannak. Nagyon különböző kultúrák, vallások találkozása figyelhető meg a svéd iskolákban, amit problémamentesen össze tudnak illeszteni a svéd oktatásra bánásmód segítségével. Senkit nem érhet hátrány, a mobbing

kérdésének fontosságát szem előtt tartják, riportfilmeket, oktatófilmeket, szituációs gyakorlatokat alkalmaznak megelőzésére, kezelésére.

Pozitív élmény volt a svéd kollégák, tanulók barátságos, nagyon nyitott, közvetlen, befogadó viselkedését és az iskolákban uralkodó nyugodt légkört megtapasztalni.

Székó Katalin írása

A teljes cikk itt olvasható: <http://moderniskola.hu/2016/02/erasmus-tovabbkepzes-egyenre-szabott-oktatas-a-svedorszagi-iskolakban/>

„Strive for the best” Törekedjünk a legjobbra! – Tanulmányúton a cheltenhami St Edward's Schoolban

2016. szeptember 12-től 17-ig három kollégámmal, Tóth Katalinnal, Kabály Anettel és Csernyus Lászlóval az Erasmus+ program keretében tanulmányúton (job shadowing) vettem részt a cheltenhami St Edward's Schoolban, amely Anglia egyik legismertebb magán fenntartású iskolája.

Az iskola keresztény értékeket közvetítő, katolikus szellemiségű, de üdvözlük az olyan más vallású diákokat is, akiknek a szülei úgy érzik, hogy gyermekük számára hasznos lenne a keresztény szellemiségű nevelés.

Az iskola a város kertvárosában, két telephelyen működik. 1-11 éves korig gyönyörű, 45 hektáros, parkos környezetben található épületekben foglalkoznak a gyerekekkel.

A 12-18 éves tanulók szintén gyönyörű környezetben, kiemelkedően felszerelt épületekben, tantermekben, közösségi terekben töltik a napjaikat.

Rengeteg olyan eseményen vettünk részt, amelyek bepillantást engedtek az angol oktatási rendszer, a fogadó intézmény és angol magániskolák világába:

- Tájékoztató előadások, megbeszélések az iskola igazgatójával
- Az iskolai dokumentumainak megtekintése
- Megbeszélések, konzultációk az iskolavezetőséggel
- Beszélgetések az iskola pedagógusaival és a titkárokkal
- Beszélgetés a szülők képviselőjével
- Az intézmény épületeinek, foglalkoztatóinak, tantermeinek, közösségi tereinek, sportlétesítményeinek, sportpályáinak megtekintése
- Tanórák, foglalkozások, programok látogatása, közösségi eseményeken való részvétel

Számomra ismeretlen volt az angol oktatási rendszer felépítése. Angliában a tankötelezettség 5 éves kortól 16 éves korig tart, de a cheltenhami St Edward's Schoolban sikerült betekintést nyernünk abba, hogyan töltik napjaikat a gyerekek ill. a tanulók intézményi keretek között 1-től 18 éves korig. A hagyományos szakaszokon kívül (amely az elemi iskolában az 5-től 7 éves korig illetve 7-től 11 éves korig tartó szakasz, a középiskolában a 11-től 14 éves korig illetve a 14-től 16 éves korig tartó szakasz) a látogatott intézményben fogadják az 1-4 éves gyerekeket is illetve 16-tól 18 éves korig felkészítik a diákokat az érettségire, amely egyben a továbbtanulásra felkészítő szakasz.

A Preparatory Schoolban (1-től 11 éves korig) kiemelkedően fontosnak tartják az együttműködést a szülők és az intézmény dolgozói között. Az óvoda munkatársai napi szinten kommunikálnak a szülőkkel és arra ösztönzik őket, hogy szorosan működjenek együtt az intézménnyel, és aktívan vegyenek részt a gyermek fejlesztésében. A St Edward iskola büszke a magas szintű lelki gondozásra. Az iskola arra törekszik, hogy nyílt, család-orientált és barátságos legyen. Az igazgató és a menedzsment minden területet jelentősnek tekint, és velük együtt a tanárok is keményen dolgoznak annak érdekében, hogy a tanulók hatékonyak, produktívak, kiegyensúlyozottak és boldogak legyenek, és, hogy a szülők is részt vegyenek a gyermek oktatásának minden szakaszában.

Az alapokra építenek, széleskörűen fejlesztik a készségeket, széleskörű, érdekes, izgalmas motiváló kínálatot biztosítanak a tananyag elsajátítására, amelyhez megteremtik a megfelelő eszközöket, fejlesztő játékokat. Ezeket és a tankönyveket, munkafüzeteket minden tanuló számára az iskola biztosítja, ez így van az állami iskolákban is.

Az épületek tágasak, világosak, kellemes hangulatúak. A gyönyörű óvoda nagy, tágas csoportszobákat kínál, a lehető legmagasabb minőségű játékokkal, amelyek a gyermekek sokoldalú fejlesztését szolgálják, minden teremben „okos tábla” található már a bölcsődés korúaknak is. Különböző foglalkoztató szobák és helyiségek is rendelkezésre állnak: pl. művészeti szoba, informatika szoba (a bölcsődésben is!), színpad, zeneterem, fényterápiás szoba, biztonságos, kiváló minőségű fejlesztőeszközökkel felszerelt játszótér. Ebben a környezetben minden gyermek biztonságban érezheti magát és minden fontos területen megkapja a lehetőséget a fejlődésre.

A gyerekeket már a legkisebb kortól arra ösztönzik, hogy legyenek saját döntéseik, tudjanak önállóan dolgozni, feladatot végezni. A gyerekek különböző témakörökkel foglalkoznak, amelyek a Nemzeti Alaptantervhez az alábbi kulcsfontosságú területeken kapcsolódnak:

Személyes, szociális és érzelmi fejlődés

Fizikai erőnlét fejlesztése

Kommunikáció és nyelv

Műveltség

Matematika

Megérteni a világot

Kifejező Iparművészeti

Ebben az iskolában a nagyobb (7-11) éves gyerekeknek elé már magasabb követelményeket támasztanak. Izgalmas és érdekes témákat dolgoznak fel. A magabiztosságuk kialakítására is nagy hangsúlyt fektetnek. Ez az iskola mind a tanulói személyiségfejlesztés és önállóság kialakítása, mind az egyénre szabott oktatási módszerek, mind pedig a közösségfejlesztés, a tanulói integráció terén kiemelkedő munkát végez .

A gyerekek ezen felül speciális oktatást is kapnak. Pl. francia nyelvből, spanyol nyelvből, zenéből, informatikából, művészetekből, különböző sportágakból. A tanév három hónapos egységeihez igazodva ezeket a művészeti és sport jellegű tantárgyakat képzőművészek, neves sportolók, edzők tanítják a gyerekeknek.

A Senior School (11-16 éves korig) fő célja az, hogy elősegítse a tanulás szeretetét, felkeltse az érdeklődést. Elvárás a munkabírási és önálló gondolkodás. Egyenletes terhelést támasztanak a tanulók elé, cél a magas szintű tudás. Ezek az elvárások a pedagógusokra is vonatkoznak

az intézmény valamennyi szintjén. A magas elvárások teljesítéséhez minden segítséget megad az iskola. Fantasztikusan felszerelt tanszékekkel, szaktantermekkel, a legmodernebb szemléltető- és taneszközökkel. Ebben a szakaszban egyre inkább előtérbe kerül a tehetséggondozás, de a lemaradó tanulók is megkapnak minden segítséget.

A Sixth Form (17-18 éves korig) a formális oktatás végső szakasza. Felkészít a továbbtanulásra és az érettségire. A St Edward's School hitvallása, hogy ez a két év legyen élvezetes és ösztönző a diákok számára. A diákoknak lehetőségük van a választható tantárgyaikból kis csoportokban felkészülni. Nagy tudású, lelkes, elhivatott tanárok segítenek abban, hogy a lehető legjobb eredményt éri el. Ösztönzés, támogatás, kemény munka, magas szintű tanítás, kivételes lelki gondozás – ezek a legjellemzőbbek erre a szakaszra.

További érdekességek, tapasztalatok:

- A tanulók fejlesztése érdekében elvárás, hogy a fejlődést egyénenként kövessék nyomon, illetőleg a gyerekek támogatást kapjanak az iskolafokokozatok közti váltásokkor. Mindenki életkora szerint kerül a megfelelő évfolyamra, nem a teljesítménye alapján. Lemaradása esetén megkapja a maximális segítséget, akár több pedagógus, asszisztens is segíti abban, hogy minél hamarabb felzárkózzon ill. képességeinek megfelelően továbbfejlődjön.
- Az iskola vezetője felelős az iskolai és a tanulói teljesítmények rendszeres értékeléséért. A különböző vizsgálatok, felmérések eredményei is folyamatosan hozzáférhetőek. Az elemzésekből nyert információkat rendelkezésére bocsátják. A legkülönbözőbb közösségi terekben, a tanárakban hozzáférhetőek az ezekről szóló tömör, az érintettek nyelvén megfogalmazott informatív adatok és a konkrétan megfogalmazott, az elérendő növekedést számszerűen is meghatározott célok. Az elért eredményekre nagyon büszkék, az iskolatoborzó molinókon, szóróanyagokon is feltüntetik ezeket.
- A brit oktatáspolitikai elvárja, hogy a szülőkkel való együttműködések és a helyi közösség életében való részvétel, az iskolán kívüli tanulás lehetőségeinek és formáinak gazdagítása megvalósuljon. A cheltenhami St Edward's Schoolban ez maximálisan megvalósul. Az igazgató minden tanítási napon, a tanítás végeztével találkozik a szülőkkel. Válaszol az érdeklődők

kérdéseire, megoldást keres a felmerülő problémákra, ápolja a kapcsolatokat. Elmondása szerint magániskola lévén különösen magasak az elvárások az iskolával szemben.

- Az egyenruha a magyar oktatási rendszerre nem jellemző, de angol iskola akár állami fenntartású, akár magán fenntartású, nélkül elképzelhetetlen. Minden iskolának, így a St Edward's Schoolnak is megvan a sajátja az iskola logójával. Már az 1 éves gyerekek is egyenruhában jelennek meg reggelente. Gyönyörűek, egységesek. Ezeket a ruhadarabokat a gyerekek büszkén viselik. Nincs öltözködési probléma, nem alakul ki emiatt konfliktushelyzet, az egyenruha a rivalizálást is kizárja. Évszakonként, alkalmanként különböző szettek vannak. Pl.: hétköznapi, ünnepi, sportolásra alkalmas. De még a kiegészítők, pl. a kulacsok, sapkák, esőkabátok is egységesek.

- Ebben az iskolában nem volt büfé. A gyerekek napközben vizet fogyasztottak a kulacsukból, tízórait és uzsonnát a szülők csomagolnak gyermekük számára. Többnyire egészségeset. Az iskolai menza maximálisan kielégíti az egészséges táplálkozásra vonatkozó elvárásokat és emellett még finom is.

- Kiemelt cél az intézményben, hogy jól működő iskolai közösség alakuljon ki, és már a korai életszakaszokban is fejlessze a vezetői

készségeket. Érdekesség, hogy már az óvodás korosztály is képviselteti magát a diákönkormányzatban.

-

A mobilitásnak köszönhetően sokat tanultam a külföldi jó gyakorlatokból, jelenlegi munkám és szakmai fejlődésem szempontjából fontos gyakorlati képességeket sajátítottam el. Nőtt a tudatosságom új módszerekkel kapcsolatban, felfrissítettem és kiegészítettem tudásomat más ország oktatási rendszerével kapcsolatban. A tapasztalataimat műhelymunka során szívesen megosztom kollégáimmal.

Budapest, 2016. szeptember 29.

Nagy Dóra

Készült a Budapest XVII. kerületi Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola és Gimnázium Senki nem marad c. projektjének keretében.

A projektet az Európai Unió támogatta. A kiadványban (közleményben) megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.

<https://vidamtanar.blog/>

<https://www.facebook.com/groups/1261179103952936/>